Downloaded via the EU tax law app / web

Mål T?211/05

Republiken Italien

mot

Europeiska gemenskapernas kommission

”Statligt stöd – Stödordning som införts av de italienska myndigheterna till förmån för företag som nyligen börsnoterats – Beslut i vilket stödet förklaras vara oförenligt med den gemensamma marknaden och i vilket det förordnas om återkrav av stödet – Motiveringsskyldighet – Selektiv karaktär – Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna – Skadlig inverkan på konkurrensen”

Sammanfattning av domen

1. *Stöd som ges av en medlemsstat – Kommissionens undersökning – Inledande fas och kontradiktorisk fas – Ett stöds förenlighet med den gemensamma marknaden – Bedömningssvårigheter – Kommissionens skyldighet att inleda ett kontradiktoriskt förfarande – Skyldighet att först diskutera de aktuella stödåtgärderna med den berörda medlemsstaten och att undersöka situationen på grundval av de uppgifter som lämnats av medlemsstaten*

(Artiklarna 87.1 EG, 88.2 EG och 88.3 EG; rådets förordning nr 659/1999, artikel 4.4)

2. *Gemenskapsrätt – Principer – Rätten till försvar – Tillämplighet under administrativa förfaranden som inletts av kommissionen – Granskning av stödprogram*

(Artikel 88.3 EG)

3. *Stöd som ges av en medlemsstat – Kommissionens undersökning – Beslut att inleda det formella granskningsförfarande som föreskrivs i artikel 88.2 EG – Motiveringsskyldighet*

(Artikel 88.2 EG; rådets förordning nr 659/1999, artikel 6.1)

4. *Stöd som ges av en medlemsstat – Beslut av kommissionen i vilket det fastställs att ett stöd är oförenligt med den gemensamma marknaden – Motiveringsskyldighet*

(Artiklarna 88.2 EG och 253 EG)

5. *Stöd som ges av en medlemsstat – Begrepp – Åtgärdens selektiva karaktär – Skattelättnad till förmån för bolag som nyligen har noterats på börs – Omfattas – Huruvida de aktuella åtgärderna är berättigade med hänsyn till den nationella skattelagstiftningens art och systematik – Bevisbördan åvilar den berörda medlemsstaten*

(Artikel 87.1 EG)

6. *Stöd som ges av en medlemsstat – Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna – Skadlig inverkan på konkurrensen – Stöd av ringa betydelse inom en sektor som präglas av stor konkurrens*

(Artikel 87.1 EG)

7. *Stöd som ges av en medlemsstat – Förbud – Undantag – Stöd som kan omfattas av undantaget i artikel 87.3 c*

(Artikel 87.3 c EG)

1. I samband med förfarandet för kommissionens kontroll av statligt stöd enligt artikel 88 EG, ska åtskillnad göras mellan å ena sidan den inledande fasen av granskningen av stöden, vilken anges i artikel 88.3 EG och som enbart syftar till att göra det möjligt för kommissionen att bilda sig en första uppfattning om huruvida stödåtgärden helt eller delvis är förenlig med den gemensamma marknaden, och å andra sidan det formella granskningsförfarande som anges i artikel 88.2 EG. Det formella granskningsförfarandet syftar till att göra det möjligt för kommissionen att få kunskap om samtliga omständigheter i ärendet, och det är först under detta förfarande som kommissionen enligt EG?fördraget har en skyldighet att ge berörda parter tillfälle att yttra sig. Enligt artikel 4.4 i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 88 EG är kommissionen skyldig att inleda förfarandet i artikel 88.2 EG, om en första granskning inte har gjort det möjligt för den att övervinna alla svårigheter som är förenade med bedömningen av om en statlig åtgärd som har underkastats dess kontroll utgör stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG, åtminstone då den vid en första granskning inte med säkerhet har kunnat avgöra huruvida åtgärden, om den antas utgöra ett stöd, under alla omständigheter är förenlig med den gemensamma marknaden.

Med beaktande av de rättsverkningar som följer av ett beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG, i vilket åtgärder provisoriskt betecknas som nytt stöd trots att den berörda medlemsstaten inte samtycker till denna beteckning, ska kommissionen först diskutera de aktuella åtgärderna med den berörda medlemsstaten, så att denna ges möjlighet att i förekommande fall upplysa kommissionen om att de aktuella åtgärderna enligt medlemsstatens mening inte utgör stöd eller att de utgör befintligt stöd.

(se punkterna 35–37)

2. Under det inledande förfarandet förutsätter iakttagandet av rätten till försvar att den berörda medlemsstaten på ett meningsfullt sätt ger sin uppfattning till känna beträffande de uppgifter som kommissionen lade till grund för sitt beslut. Dock krävs det icke desto mindre att för att ett åsidosättande av rätten till försvar under detta förfarande ska innebära en ogiltigförklaring av det slutliga beslutet, att förfarandets utgång skulle ha varit en annan om bristen i fråga inte hade förelegat. Den berörda medlemsstaten har bevisbördan i detta avseende, eftersom allt åsidosättande av rätten till försvar innebär ett formfel som ska åberopas av den part som berörs av de särskilda negativa verkningar som uppkommer till följd av ett åsidosättande av partens egna rättigheter.

(se punkt 45)

3. Principen om ett kontradiktoriskt förfarande, vilken utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip som särskilt ingår i rätten till försvar, förutsätter att den berörda parten har getts tillfälle att under det administrativa förfarandet framföra sina synpunkter på huruvida de påstådda omständigheterna och förhållandena verkligen föreligger och är relevanta och på de handlingar som enligt kommissionen styrker dess påstående att EG?fördraget har överträtts. Enligt artikel 6.1 i förordning nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 88 EG ska ”[b]eslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande … sammanfatta relevanta sak- och rättsfrågor, kommissionens preliminära bedömning beträffande den föreslagna åtgärdens karaktär av stöd … inbegripas och tvivlen beträffande åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden … anges”. Beslutet att inleda förfarandet ska göra det möjligt för berörda parter att delta på ett verksamt sätt i det formella granskningsförfarandet, under vilket de ska ha möjlighet att

lägga fram sina synpunkter. Det är i detta avseende tillräckligt att berörda parter får kännedom om kommissionens skäl att preliminärt bedöma den ifrågavarande åtgärden som nytt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Kommissionen är inte skyldig att underrätta den berörda medlemsstaten om sin ståndpunkt innan den antar sitt beslut, när medlemsstaten har getts tillfälle att yttra sig.

(se punkterna 53, 54 och 58)

4. Motiveringsskyldighetens omfattning beror på den aktuella rättsaktens beskaffenhet och på det sammanhang i vilket den antagits. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur institutionen har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden för att kunna göra gällande sina rättigheter och bedöma huruvida beslutet är välgrundat och så att gemenskapsdomstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse, utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området. I synnerhet är kommissionen inte skyldig att ta ställning till samtliga argument som de berörda har framfört inför kommissionen, utan det räcker att ange de omständigheter och rättsliga överväganden som är av väsentlig betydelse för beslutets systematik.

Vad gäller en stödordning kan kommissionen för övrigt begränsa sig till att granska den berörda stödordningens allmänna särdrag, och den är inte skyldig att undersöka varje enskild tillämpning i syfte att kontrollera om ordningen innehåller inslag av statligt stöd.

Även om det står klart att kommissionen är skyldig att i skälen till sitt beslut åtminstone ange de omständigheter mot bakgrund av vilka ett stöd har beviljats, när dessa gör det möjligt att visa att stödet kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, är kommissionen inte skyldig att genomföra en ekonomisk analys av den faktiska situationen på de berörda marknaderna, de stödmottagande företagens marknadsandel, konkurrerande företags ställning och handeln med tjänsterna i fråga mellan medlemsstaterna. Kommissionen är vid fall där stöd olagligt beviljats inte skyldig att påvisa stödets verkliga effekt på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna. En sådan skyldighet skulle nämligen leda till att de medlemsstater som betalar ut olagliga stöd gynnas i förhållande till dem som anmäler sina stödåtgärder.

(se punkterna 68, 69, 87 och 158)

5. Det ska enligt artikel 87.1 EG fastställas huruvida en nationell åtgärd, inom ramen för en viss rättsordning, kan gynna vissa företag eller viss produktion i jämförelse med andra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende, med hänsyn till målsättningen med rättsordningen, befinner sig i en jämförbar situation.

Så förhåller det sig med en skatteförmån som endast gynnar de företag som har noterats på en reglerad börs under den korta period på femton månader som en stödordning är tillämplig, trots att inga andra företag kan komma i åtnjutande av stödordningens fördelar, oavsett om det är företag som redan är noterade eller företag som inte uppfyller och som inte kan uppfylla villkoren för att noteras under den period som stödordningen är tillämplig.

Med avseende på huruvida de aktuella åtgärderna är berättigade med hänsyn till den nationella skattelagstiftningens art och systematik, om grunden för särbehandlingen är andra mål än dem som eftersträvas med det allmänna systemet, ska den ifrågavarande åtgärden i princip anses uppfylla selektivitetskriteriet i artikel 87.1 EG. Det ankommer på den medlemsstat som har infört

bestämmelser som medför att företag behandlas olika i fråga om skatter och avgifter att visa att dessa bestämmelser verkligen motiveras av det aktuella systemets art och systematik.

(se punkterna 119, 120 och 125)

6. I artikel 87.1 EG föreskrivs ett förbud mot stödåtgärder som påverkar handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen. När kommissionen bedömer om dessa två villkor är uppfyllda behöver den inte styrka att stödet verkligen påverkar handeln mellan medlemsstaterna och faktiskt snedvrider konkurrensen, utan endast pröva huruvida det kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen.

Även ett relativt ringa stödbelopp kan påverka handeln mellan medlemsstaterna när den sektor i vilken de företag som får stödet bedriver sin verksamhet kännetecknas av stark konkurrens.

När en offentlig myndighet gynnar ett företag som är verksamt inom en sektor som kännetecknas av stark konkurrens genom att bevilja detta företag en förmån, föreligger det en snedvridning av konkurrensen eller en risk för en sådan snedvridning. Om förmånen minskas, snedvrids konkurrensen i mindre utsträckning men den snedvrids trots allt. Förbudet i artikel 87.1 EG omfattar varje form av stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen, oavsett belopp, i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(se punkterna 151, 152, 154 och 155)

7. Det är endast inom ramen för artikel 87.3 c EG som lagenligheten av ett beslut av kommissionen, i vilket denna fastställer att ett nytt stöd inte uppfyller villkoren för tillämpning av detta undantag, ska bedömas och inte med hänsyn till kommissionens tidigare beslutspraxis.

Driftstöd hör i princip inte till tillämpningsområdet för artikel 87.3 EG. Sådant stöd snedvrider nämligen i princip konkurrensvillkoren i de sektorer inom vilka det har beviljats, utan att som sådant vara ägnat att uppnå de mål som anges i de ovan nämnda undantagsvillkoren.

(se punkterna 170 och 173)

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (tredje avdelningen)

den 4 september 2009 (*)

”Statligt stöd – Stödordning som införts av de italienska myndigheterna till förmån för företag som nyligen börsnoterats – Beslut i vilket stödet förklaras vara oförenligt med den gemensamma marknaden och i vilket det förordnas om återkrav av stödet – Motiveringsskyldighet – Selektiv karaktär – Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna – Skadlig inverkan på konkurrensen”

I mål T?211/05,

Republiken Italien, inledningsvis företrädd av I. Braguglia, därefter av R. Adam och slutligen av I. Bruni, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av P. Gentili, avvocato dello Stato,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av V. Di Bucci och E. Righini, båda i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 16 mars 2005 om stödordning C 8/2004 (f.d. NN 164/2003) som Italien har genomfört till förmån för företag som nyligen har börsnoterats (EUT L 94, s. 42),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen),

sammansatt av ordföranden J. Azizi samt domarna E. Cremona (referent) och S. Frimodt Nielsen,

justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 9 september 2008,

följande

Dom

Bakgrunden till tvisten

1. *De aktuella nationella åtgärderna*

1 Den stödordning som Republiken Italien har genomfört till förmån för företag som nyligen har börsnoterats infördes genom artiklarna 1.1 d och 11 i decreto legge nr 269 (su) disposizioni urgenti per favorire lo sviluppo e per la correzione dell'andamento dei conti pubblici (lagdekret om brådskande åtgärder för att främja utvecklingen och för att förbättra förvaltningen av de offentliga finanserna) (nedan kallat DL 269/2003) av den 30 september 2003, vilket omvandlades till legge nr 326 (lag nr 326) av den 24 november 2003. Stödordningen trädde i kraft den 12 oktober 2003, vid publiceringen av DL 269/2003 i *Gazetta ufficiale della Repubblica italiana* (GURI, Republiken Italiens officiella tidning), utan att en anmälan dessförinnan hade gjorts till Europeiska gemenskapernas kommission.

2 I artikel 1.1 d i DL 269/2003 föreskrivs följande:

”Vid uttag av inkomstskatt för juridiska personer får alla bolag som bedrev verksamhet när [DL 269/2003] trädde i kraft, utöver det normala avdraget, undanta följande utgifter:

…

d) kostnaden för att börsnoteras på en europeisk reglerad fondbörs, i den mening som avses i artikel 11 i [DL 269/2003].”

3 I artikel 11 DL 269/2003 föreskrivs följande:

”1. Bolag vars aktier tas upp till notering på en reglerad fondbörs i en medlemsstat i Europeiska

unionen efter ikraftträdandet av [DL 269/2003] och till och med den 31 december 2004 omfattas av en reducerad skattesats på 20 procent under det beskattningsår då bolaget tas upp till notering och under de två följande beskattningsåren, då aktierna inte tidigare har överlåtits på en reglerad börs i en medlemsstat i unionen … och då bolaget i syfte att upptas till notering har publicerat ett erbjudande om att teckna aktier som lett till en ökning av aktievärdet med minst 15 procent av de nettotillgångar som upptagits i balansräkningen för det räkenskapsår som föregick erbjudandet, efter avdrag för vinst.

2. Den högsta deklarerade nettoinkomst som kan omfattas av den reducerade skattesatsen i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel uppgår till 30 miljoner euro.

3. I de fall de aktier som avses i punkt 1 i denna artikel undantas från notering, förutom i de fall som avses i artikel 133 i lagdekret av den 24 februari 1998, nr 58 (nämligen i det fall ett bolag därefter noteras på en annan europeisk fondbörs som garanterar en skyddsnivå för investerarna som motsvarar den italienska fondbörsens nivå), begränsas avdragsrätten i denna bestämmelse till de taxeringsår som avslutats före upphävandet av detta lagdekret.

4. Avdragsrätten i artikel 1 och följande artiklar i lagdekret nr 466 av den 18 december 1997 gäller inte de bolag som avses i punkt 1 i denna artikel under de beskattningsår då bolagen omfattas av den avdragsrätt som föreskrivs i denna bestämmelse. Dessa bolag kan emellertid välja att tillämpa det schablonavdrag som föreskrivs i ovannämnda lagdekret nr 466 av den 18 december 1997, i stället för det avdrag som föreskrivs i [DL 269/2003].”

4 Genom Decreto legislativo nr 466 (sul) riordino delle imposte personali sul reditto al fine di favorire la capitalizzatione delle imprese, a norma dell’art. 3, comma 162, lettere a), b), c), d) ed f), della legge 23 dicembre 1996, nr 662 (lagdekret om ändring av subjektskatten som syftar till att främja bolags kapitalisering, i enlighet med artikel 3, hundrasextioandra stycket, punkterna a), b), c), d) och f) i lag nr 662 av den 23 december 2003) av den 18 december 1997, publicerat i det ordinarie tillägget till GURI nr 3 den 5 januari 1998, infördes en ordning för skattelättnader kallad Super DIT (nedan kallad Super DIT). I Super DIT föreskrivs bland annat en reducering av skattesatsen med 7 procent på den skatt som normalt betalas på ökningen av det investerade kapitalet, som inte får leda till en genomsnittlig skattesats som är lägre än 20 procent för bolag vars aktier tas upp till notering på en reglerad börs under de tre beskattningsår som följer efter den första noteringen. Super DIT upphävdes genom legge nr 383 (su) primi interventi per il rilancio dell’economia (lag om de första åtgärderna för att stimulera ekonomin) av den 18 oktober 2001, publicerad i GURI nr 248 den 24 oktober 2001. De bolag som den 30 juni 2001 hade utfört transaktioner genom vilka bolagskapitalet ökas i den mening som avses i nämnda lag fortsatte att åtnjuta skattelättnader.

5 Enligt artikel 11.4 i DL 269/2003 kan de berörda bolagen välja mellan de skattelättnader som beviljas enligt nämnda artikel och avdraget i Super DIT.

2. *Det administrativa förfarandet och det angripna beslutet*

6 Genom skrivelse av den 22 oktober 2003 hemställde kommissionen om att de italienska myndigheterna skulle tillhandahålla uppgifter om de stödåtgärder som antogs genom DL 269/2003 och om den dag de träder i kraft, genom att påminna de italienska myndigheterna om deras anmälningsskyldighet enligt artikel 88.3 EG.

7 Genom skrivelse av den 5 november 2003 inkom de italienska myndigheterna med de begärda uppgifterna. De italienska myndigheterna förklarade å ena sidan att DL 269/2003 skulle omvandlas till lag och å andra sidan att bestämmelserna i DL 269/2003 saknade betydelse för fastställandet av den preliminära skatten avseende inkomstskatten för beskattningsåret 2003.

8 Genom skrivelse av den 19 december 2003 erinrade kommissionen på nytt de italienska myndigheterna om deras förpliktelser enligt artikel 88.3 EG och uppmanade dem att underrätta de eventuella stödmottagarna om följderna – enligt EG?fördraget och artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel [88 EG] (EGT L 83, s. 1) – av att den aktuella ordningen konstateras utgöra olagligt stöd. De italienska myndigheterna har inte svarat på denna skrivelse.

9 Genom skrivelse av den 18 februari 2004 underrättade kommissionen Republiken Italien om sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG avseende det skattemässiga stöd som beviljats i enlighet med artiklarna 1.1 d och 11 i DL 269/2003. De italienska myndigheterna inkom med sina synpunkter den 21 april 2004.

10 Kommissionens beslut att inleda ett formellt granskningsförfarande offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 3 september 2004 (EUT C 221, s. 7).

11 Den 16 och 27 september 2004 hölls sammankomster mellan kommissionen och de italienska myndigheterna för att undersöka vissa aspekter av den berörda stödordningen.

12 Den 4 oktober 2004 erhöll kommissionen synpunkter från Borsa Italiana SpA. Kommissionen vidarebefordrade dessa synpunkter till de italienska myndigheterna, som yttrade sig över dessa synpunkter i en skrivelse av den 30 november 2004.

13 Den 16 mars 2005 antog kommissionen beslut 2006/261/EG om den stödordning C 8/2004 (f.d. NN 164/2003) som Italien har genomfört till förmån för företag som nyligen har börsnoterats (EUT L 94, s. 42) (nedan kallat det angripna beslutet).

14 I det angripna beslutet beskrev kommissionen det förfarande som föregick antagandet av nämnda beslut (punkt I) och de aktuella åtgärderna (punkt II). Vidare redogjorde kommissionen för skälen till att kommissionen inledde det formella granskningsförfarandet (punkt III), de yttranden som avgetts av de italienska myndigheterna och berörda utomstående (punkt IV), samt kommissionens bedömning av stödet i fråga (punkt V).

15 Vad för det första gäller kommissionens bedömning, har kommissionen anmärkt att den stödordning som granskats ger klara selektiva fördelar eftersom den utgör ett undantag från skattesystemets normala funktion och gynnar vissa företag eller verksamheter (skälen 26–32 i det angripna beslutet).

16 För det andra har kommissionen påpekat att fördelarna har beviljats av staten i form av avstående från skatteintäkter som den italienska förvaltningen normalt uppbär (skäl 33 i det angripna beslutet).

17 För det tredje anser kommissionen att den berörda stödordningen riskerar att påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen mellan företag, genom att de stödmottagande bolagen kan vara verksamma på internationella marknader och bedriva affärsverksamhet och annan ekonomisk verksamhet på en marknad som kännetecknas av stark konkurrens (skälen 34–37 i det angripna beslutet).

18 För det fjärde har kommissionen understrukit att de italienska myndigheterna hade infört

den aktuella ordningen utan att göra någon förhandsanmälan till kommissionen och att den därmed utgör olagligt stöd (skäl 38 i det angripna beslutet).

19 För det femte ägnade kommissionen skälen 39–45 i det angripna beslutet åt att pröva huruvida stödordningen är förenlig med den gemensamma marknaden, och fann att stödordningen inte kunde omfattas av undantaget i artikel 87.2 och 87.3 EG.

20 Själva beslutsdelen i det angripna beslutet har följande lydelse:

”Artikel 1

Den statliga stödordning som beviljats [av Republiken Italien] i form av skattelättnader till förmån för företag som noterats på en europeisk reglerad fondbörs enligt artikel 1 första stycket d och artikel 11 i [DL 269/2003] och som Italien har genomfört är oförenlig med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

[Republiken] Italien skall upphäva den stödordning som avses i artikel 1 med verkan från och med det beskattningsår då delgivningsdagen för detta beslut infaller.

Artikel 3

1. [Republiken] Italien skall vidta alla åtgärder som krävs för att från stödmottagarna återkräva de stöd som avses i artikel 1 och som olagligen har betalats ut.

2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut.

3. Återvinningen skall slutföras så snart som möjligt. Om stödet redan har beviljats genom sänkta skatteinbetalningar under det innevarande beskattningsåret skall Italien inkräva hela skatteskulden i samband med den sista planerade betalningen 2004. I alla andra fall skall Italien återvinna skatteskulden senast vid utgången av den beskattningsperiod då delgivningsdagen för detta beslut infaller.

4. Det stöd som skall återvinnas skall innefatta ränta som löper från den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det faktiskt har återbetalats.

5. Räntan skall beräknas enligt kapitel V i förordning (EG) nr 794/2004.

6. Senast två månader från delgivningsdagen av detta beslut skall Italien ålägga alla mottagare av stöd som avses i artikel 1 att betala tillbaka de olagliga stöden inklusive ränta.

Artikel 4

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits och som planeras för att följa detta beslut. Dessa uppgifter skall tillhandahållas med hjälp av formuläret i bilaga 1 till detta beslut. [Republiken] Italien skall inom samma tidsfrist inkomma med alla handlingar som styrker att återvinningsförfarandet har inletts avseende mottagarna av de olagliga stöden.

…”

Förfarande och parternas yrkanden

21 Republiken Italien väckte förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 26 maj 2005.

22 Mot bakgrund av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att inleda det muntliga förfarandet och att, som en processledande åtgärd enligt artikel 64 i förstainstansrättens rättegångsregler, ställa skriftliga frågor till parterna samt uppmanade dem att besvara dessa skriftligen. Parterna besvarade frågorna inom föreskrivna frister.

23 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 9 september 2008.

24 Republiken Italien har yrkat att förstainstansrätten ska

– ogiltigförklara det angripna beslutet, och

– förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

25 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten ska

– ogilla talan, och

– förplikta Republiken Italien att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

26 Republiken Italien har åberopat fem grunder. Den första grunden avser kommissionens åsidosättande av den kontradiktoriska principen med avseende på beslutet att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG. Den andra grunden avser kommissionens åsidosättande av väsentliga formföreskrifter och artikel 253 EG, i den mån kommissionen inte beaktade att den italienska lagstiftningen innehåller en stödåtgärd som har samma kännetecken som de aktuella åtgärderna. Den tredje, den fjärde och den femte grunden avser kommissionens åsidosättande av artikel 87 EG samt bristfälliga motivering. Republiken Italien har under den tredje grunden även gjort gällande att kommissionen åsidosatte den kontradiktoriska principen med avseende på en särskild anmärkning som kommissionen gjort i det angripna beslutet. Förstainstansrätten ska först pröva kommissionens påstådda åsidosättande av den kontradiktoriska principen, som framfördes under den första och den tredje grunden, därefter kommissionens påstått bristfälliga motivering, efter en omgruppering av den argumentation som Republiken Italien har utvecklat i detta avseende, och slutligen kommissionens påstådda åsidosättande av artikel 87 EG.

1. *Åsidosättande av den kontradiktoriska principen*

27 Republiken Italien har under sin första och under sin tredje grund anfört att kommissionen har åsidosatt den kontradiktoriska principen. Republiken Italien har under sin tredje grund samtidigt anfört att kommissionen har åsidosatt artikel 87.1 EG.

Den första grunden: Åsidosättande av den kontradiktoriska principen vad gäller beslutet att inleda ett formellt granskningsförfarande

Parternas argument

28 Republiken Italien har hävdat att kommissionen inledde ett formellt granskningsförfarande i den mening som avses i artikel 88.2 EG, utan att ha uppmanat Republiken Italien att tillhandahålla förklaringar om de aktuella åtgärdernas typ och verkningar. Republiken Italien har i detta

avseende åberopat domstolens dom av den 10 maj 2005 i mål C?400/99, Italien mot kommissionen (REG 2005, s. I?3657) punkterna 29–31. Det följer av denna rättspraxis att kommissionen ska diskutera de aktuella åtgärderna med medlemsstaten innan den inleder förfarandet i artikel 88.2 EG, så att medlemsstaten kan göra gällande att åtgärderna inte utgör statligt stöd eller utgör befintligt stöd.

29 Republiken Italien har i huvudsak gjort gällande att kommissionen i sin skrivelse av den 22 oktober 2003 begränsade sig till att hemställa om att medlemsstaten skulle tillhandahålla allmänna uppgifter om ett antal stödåtgärder och utan att beakta artiklarna 1 och 11 i DL 269/2003. Detta har hindrat kommissionen från att inleda ett inledande förfarande om de aktuella åtgärdernas särskilda beskaffenhet**.** I sin skrivelse av den 19 december 2003 angav kommissionen att den inte hade tillräckligt med uppgifter för att utesluta att de åtgärder som föreskrivs i DL 269/2003 utgör ett sådant statligt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden. Uppgifterna i denna skrivelse möjliggjorde inte för de italienska myndigheterna att förstå skälen till kommissionens tvivel angående åtgärderna i fråga. När kommissionen i samma skrivelse hävdade att den inte hade tillräckligt med uppgifter för att utesluta att två av de potentiella stödmottagarna har åtnjutit en skattelättnad enligt DL 269/2003, hade kommissionen dessutom inte beaktat de uppgifter som de italienska myndigheterna hade tillhandahållit för att visa att nämnda åtgärder inte påverkade den preliminära skatt som skulle betalas under 2003.

30 Det framgår dessutom av punkt 3 i skrivelsen av den 19 december 2003 att kommissionen inte kunde utesluta att de skattelättnader som avses i artikel 11 i DL 269/2003 utgör ett statligt driftstöd. Kommissionen har emellertid underlåtit att ange skälen till att den ansåg eller åtminstone misstänkte att det å ena sidan kunde vara fråga om statligt stöd och å andra sidan driftstöd, vilka ”normalt” inte omfattas av undantaget i artikel 87.3 c EG. Då punkt 3 i skrivelsen inte hänvisar till det stöd som avses i artikel 1.1 d i DL 269/2003, skulle det enligt kommissionen kunna antas att åtgärden i fråga kunde anses utgöra ett investeringsstöd som kan tillåtas i enlighet med artikel 87.3 c EG.

31 Republiken Italien har, med hänsyn till att det under dessa omständigheter inte är möjligt att inleda ett inledande förfarande, avstått från att bemöta kommissionens skrivelse av den 19 december 2003 då den redan har tillhandahållit all användbar information i sin skrivelse av den 5 november 2003.

32 Republiken Italien har dessutom bestridit kommissionens argument att det redan under det inledande förfarandet saknades behov av att diskutera huruvida de aktuella åtgärderna skulle anses utgöra befintligt stöd, med motiveringen att de skatteförmåner som införts genom åtgärderna borde ha granskats mot bakgrund av de förmåner som tidigare beviljats med stöd av decreto legislativo nr 466, genom vilket Super DIT infördes.

33 Republiken Italien har hävdat att de aktuella åtgärderna tekniskt sett inte kan upphävas och att beslutet att inleda granskningsförfarandet inte hindrar verkställighet med beaktande av fristen för utnyttjande av de aktuella åtgärderna. Republiken Italien anser att det således inte fanns anledning att ifrågasätta beslutet att inleda granskningsförfarandet. Republiken Italien förbehöll sig samtidigt rätten att åberopa eventuella brister i detta beslut i samband med talan om ogiltigförklaring av det slutliga beslutet.

34 Enligt kommissionen kan Republiken Italiens argument inte godtas.

Förstainstansrättens bedömning

35 Vad gäller kommissionens beslut på området för statligt stöd erinrar förstainstansrätten om att en åtskillnad ska, i samband med förfarandet för kommissionens kontroll av statligt stöd enligt

artikel 88 EG, göras mellan å ena sidan den inledande fasen av granskningen av stöden, vilken anges i artikel 88.3 EG och som enbart syftar till att göra det möjligt för kommissionen att bilda sig en första uppfattning om huruvida stödåtgärden helt eller delvis är förenlig med den gemensamma marknaden, och å andra sidan det formella granskningsförfarande som anges i artikel 88.2 EG. Det formella granskningsförfarandet syftar till att göra det möjligt för kommissionen att få kunskap om samtliga omständigheter i ärendet och det är först under detta förfarande som kommissionen enligt EG?fördraget har en skyldighet att ge berörda parter tillfälle att yttra sig (förstainstansrättens dom av den 12 december 2006 i mål T?95/03, Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid et Federación Catalana de Estaciones de Servicio mot kommissionen, REG 2006, s. II?4739, punkt 133).

36 Enligt artikel 4.4 i förordning nr 659/1999 är kommissionen skyldig att inleda förfarandet i artikel 88.2 EG om en första granskning inte har gjort det möjligt för den att övervinna alla svårigheter som är förenade med bedömningen av om en statlig åtgärd som har underkastats dess kontroll utgör stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG, åtminstone då den vid en första granskning inte med säkerhet har kunnat avgöra huruvida åtgärden, om den antas utgöra ett stöd, under alla omständigheter är förenlig med den gemensamma marknaden (domen i det ovan i punkt 35 nämnda målet Asociación de Estaciones de Servicio de Madrid et Federación Catalana de Estaciones de Servicio mot kommissionen, punkt 134).

37 Med beaktande av de rättsverkningar som följer av ett beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG, i vilket de åtgärder som avses provisoriskt betecknas som nytt stöd trots att den berörda medlemsstaten inte samtycker till denna beteckning, ska kommissionen först diskutera de aktuella åtgärderna med den berörda medlemsstaten, så att denna ges möjlighet att i förekommande fall upplysa kommissionen om att de aktuella åtgärderna enligt medlemsstatens mening inte utgör stöd eller att de utgör befintligt stöd (se domen i det ovan i punkt 28 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 29).

38 En granskning av den diskussion som förts mellan de italienska myndigheterna och kommissionen ger ingen indikation på att kommissionen skulle ha underlåtit att iaktta sina skyldigheter.

39 Kommissionens skrivelse av den 22 oktober 2003, som utgör ett föreläggande om att tillhandahålla allmänna uppgifter om ett antal stödåtgärder som föreskrivs i DL 269/2003, omfattade i den del som har rubriken ”åtgärd 4” de aktuella stödordningarna.

40 I denna skrivelse angav kommissionen att vissa skatteåtgärder ”verkar innebära skattelättnader för vissa kategorier av företag, och till och med ad hoc-stöd för vissa företag, i den mening som avses i artikel 87.1 [EG]”. Kommissionen uppmanade de italienska myndigheterna att klargöra den exakta arten av de planerade skatteförmånerna, identiteten på och det beräknade antalet (även uppskattat) mottagare av förmånerna, de finansiella konsekvenserna (även uppskattade) av skatteförmånernas beviljande, huruvida skatteförmånerna är motiverade enligt skattelagstiftningen och alla andra uppgifter som kunde göra det möjligt för kommissionen att bilda sig en uppfattning om åtgärderna.

41 De italienska myndigheterna besvarade denna skrivelse genom en skrivelse av den 5 november 2003. De italienska myndigheterna vidhöll att de aktuella åtgärderna var av allmän karaktär och därför inte utgjorde statligt stöd.

42 Kommissionen har dessutom i sin skrivelse av den 19 december 2003 påpekat att den inte hade tillräckligt med uppgifter för att utesluta att de skattelättnader som granskats utgör en skatteförmån som är begränsad till vissa bolag som är noterade på en reglerad börs under den period då stödordningen tillämpades och att denna förmån riskerar att snedvrida konkurrensen

och handeln mellan medlemsstaterna. Kommissionen klargjorde även att den inte hade tillräckligt med uppgifter för att utesluta att skattelättnaderna i artikel 11 i DL 269/2003 utgör driftstöd som i regel är oförenligt med den gemensamma marknaden, i den mån åtgärderna inte avser investeringar eller de mål som föreskrivs i artikel 87.3 EG. Slutligen uppmanade kommissionen de italienska myndigheterna att underrätta de potentiella mottagarna av skattelättnaderna om möjligheten till återkrav, om dessa skulle anses rättsstridiga.

43 Genom denna skrivelse underrättade kommissionen de italienska myndigheterna om sin preliminära bedömning och gav dem möjlighet att göra gällande sina eventuella invändningar. De italienska myndigheterna efterkom inte denna begäran.

44 Mot denna bakgrund anser förstainstansrätten, i motsats till vad Republiken Italien har gjort gällande, att den omtvistade stödordningen diskuterades med Republiken Italien innan kommissionen antog beslutet att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG.

45 Förstainstansrätten påpekar att även om iakttagandet av rätten till försvar förutsätter att den berörda medlemsstaten på ett meningsfullt sätt ger sin uppfattning till känna beträffande de uppgifter som kommissionen lade till grund för sitt beslut (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 21 mars 1990 i mål C?142/87, Belgien mot kommissionen, REG 1990, s. I?959, punkt 47), krävs det icke desto mindre att för att ett åsidosättande av rätten till försvar i det inledande förfarandet ska innebära en ogiltigförklaring av det slutliga beslutet, att förfarandets utgång skulle ha varit en annan om bristen i fråga inte hade förelegat (se, för ett liknande resonemang och analogt, domstolens dom i det ovannämnda målet Belgien mot kommissionen, punkt 48, av den 5 oktober 2000 i mål C?288/96, Tyskland mot kommissionen, REG 2000, s. I?8237, punkt 101, och förstainstansrättens dom av den 8 juli 2004 i mål T?198/01, Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, REG 2004, s. II?2717, punkt 201 och där angiven rättspraxis). Den berörda medlemsstaten har bevisbördan i detta avseende, eftersom allt åsidosättande av rätten till försvar innebär ett formfel som ska åberopas av den part som berörs av de särskilda negativa verkningar som uppkommer till följd av ett åsidosättande av partens egna rättigheter (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, punkt 203).

46 Förstainstansrätten konstaterar att Republiken Italien inte har tillhandahållit några uppgifter som gör det möjligt att fastställa att förfarandets utgång skulle ha varit en annan om den påstådda olagligheten inte hade förelegat, utan att den har begränsat sig till att påpeka att ”ingen kan ’gissa’ vilka konsekvenser ett inledande förfarande, som aldrig har ägt rum, skulle ha haft för förfarandets framtida utveckling”.

47 Republiken Italien har i synnerhet inte visat att de påstådda felen i beslutet att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 EG skulle ha haft några negativa effekter.

48 Mot bakgrund av samtliga ovannämnda omständigheter finner förstainstansrätten att det omtvistade stödet har diskuterats med de italienska myndigheterna innan kommissionen antog beslutet att inleda förfarandet. Republiken Italien har i vart fall inte visat någon överträdelse eller fel i samband med beslutet om att inleda förfarandet, som hade kunnat medföra att förfarandet fick en annan utgång.

49 Talan kan således inte bifallas såvitt avser den första grunden.

Den del av den tredje grunden som avser åsidosättande av den kontradiktoriska principen

Parternas argument

50 Republiken Italien menar att det först var genom det angripna beslutet, särskilt i skäl 30 i detta beslut, som kommissionen formulerade en invändning angående den fördel som de italienska bolagen åtnjuter genom tillämpningen av skattelättnader på deras framtida vinster på internationell nivå och genom att de utländska bolagen endast kan åtnjuta denna fördel på de vinster som de gör i Italien. Kommissionen har enligt Republiken Italien därigenom åsidosatt den kontradiktoriska principen.

51 Republiken Italien har i beslutet att inleda förfarandet och under hela förfarandets gång gjort gällande att kommissionen endast har tagit upp frågan om huruvida en påstådd skillnad i behandling mellan de italienska bolagen och de utländska bolagen består i att de första omfattas av en fördelaktig stödordning, medan de senare är undantagna från nämnda stödordning. Kommissionen har däremot aldrig aktualiserat frågan om den påstådda skillnaden i behandling mellan italienska bolag och utländska bolag, som alla omfattas av den berörda stödordningen.

52 Kommissionen har tillbakavisat Republiken Italiens argument.

Förstainstansrättens bedömning

53 Av domstolens fasta rättspraxis framgår att principen om ett kontradiktoriskt förfarande, vilken utgör en grundläggande gemenskapsrättslig princip som särskilt ingår i rätten till försvar, förutsätter att den berörda parten har getts tillfälle att under det administrativa förfarandet framföra sina synpunkter på huruvida de påstådda omständigheterna och förhållandena verkligen föreligger och är relevanta och på de handlingar som enligt kommissionen styrker dess påstående att EG?fördraget har överträtts (se domstolens dom av den 10 juli 2008 i mål C?413/06 P, Bertelsmann et Sony Corporation of America mot Impala, REG 2008, s. I?0000, punkt 61, och även, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 9 juli 2008 i mål T?301/01, Alitalia mot kommissionen, REG 2008, s. I?0000, punkt 169 och där angiven rättspraxis).

54 Förstainstansrätten erinrar om att enligt artikel 6.1 i förordning nr 659/1999 ska ”[b]eslutet om att inleda ett formellt granskningsförfarande … sammanfatta relevanta sak- och rättsfrågor, kommissionens preliminära bedömning beträffande den föreslagna åtgärdens karaktär av stöd … inbegripas och tvivlen beträffande åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden … anges”. Beslutet att inleda förfarandet ska göra det möjligt för berörda parter att delta på ett verksamt sätt i det formella granskningsförfarandet, under vilket de ska ha möjlighet att lägga fram sina synpunkter. Det är i detta avseende tillräckligt att berörda parter får kännedom om kommissionens skäl att preliminärt bedöma den ifrågavarande åtgärden som nytt stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden (förstainstansrättens dom av den 30 april 2002 i de förenade målen T?195/01 och T?207/01, Government of Gibraltar mot kommissionen, REG 2002, s. II?2309, punkt 138).

55 Inom ramen för det formella granskningsförfarandet finns det möjlighet att fördjupa och belysa de frågor som tagits upp i beslutet om inledande, så att en eventuell skillnad mellan detta beslut och det slutliga beslutet inte i sig innebär att det slutliga beslutet är behäftat med ett fel som gör det rättsstridigt.

56 Förstainstansrätten erinrar i förevarande mål om att kommissionen i beslutet att inleda ett formellt granskningsförfarande, närmare bestämt i punkt 19 i detta beslut, har påpekat att det verkar som att de aktuella åtgärderna endast gynnar bolag som är etablerade i Italien till skada för de utländska bolag som är verksamma där, då de senare inte har rätt till de skattelättnader som beviljas genom nämnda stödåtgärder. Genom skrivelse av den 21 april 2004 har de italienska myndigheterna påpekat att enligt artikel 11 i DL 269/2003 kan även de utländska bolag som är verksamma i Italien genom ett fast driftställe och som är noterade på en reglerad börs inom

gemenskapen beviljas de ifrågavarande åtgärderna. Till följd av denna skrivelse konstaterade och klargjorde kommissionen i skäl 30 i det angripna beslutet att det inte desto mindre återstod en skillnad i behandlingen mellan italienska bolag och utländska bolag, i den mån den skattelättnad som har beviljats genom den berörda stödordningen i vissa fall tillämpades på den globala vinsten och i andra fall på den vinst som realiseras och beskattas i Italien.

57 Om kommissionens ståndpunkt har klarnat avseende de tvivel som den uttryckte i beslutet att inleda förfarandet, är det såsom kommissionen med rätta understrukit en följd av det kontradiktoriska förfarande som inleddes med de italienska myndigheterna, vilka under det formella förfarandet bereddes tillfälle att klargöra sin ståndpunkt avseende kommissionens invändningar. I motsats till vad Republiken Italien har framhållit, skiljer sig inte kommissionens invändning i punkt 30 i det angripna beslutet, när det gäller dess föremål, från den invändning som kommissionen anförde i samband med beslutet att inleda förfarandet, särskilt i punkt 19 i detta beslut. Invändningen skiljer sig endast avseende bedömningen av omfattningen av skillnaden i behandling mellan bolag som är registrerade och bolag som inte är registrerade i Italien och därmed även omfattningen av kriteriet för selektivitet såvitt avser den fördel som beviljas bolag som är registrerade i Italien.

58 Det följer inte av bestämmelserna om kontroll över stöd eller av rättspraxis att kommissionen är skyldig att underrätta den berörda medlemsstaten om sin ståndpunkt innan den antar sitt beslut, då medlemsstaten har getts tillfälle att yttra sig, vilket var fallet i förevarande mål (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 45 nämnda målet Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, punkt 198).

59 Såsom har konstaterats ovan i punkt 45, utgör allt åsidosättande av rätten till försvar ett formfel som ska åberopas av den medlemsstat som berörs av de särskilda negativa verkningar som uppkommer till följd av ett åsidosättande av medlemsstatens egna rättigheter. Det är tillräckligt att fastslå att Republiken Italien inte har visat att frånvaron av den påstådda olagligheten hade kunnat medföra att förfarandet fick en annan utgång.

60 Av det anförda följer att talan inte kan bifallas såvitt avser den tredje grundens del avseende åsidosättande av den kontradiktoriska principen.

2. *Bristfällig motivering*

61 Republiken Italien har under sin andra grund gjort gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 253 EG. Republiken Italien har under sin tredje, sin fjärde och sin femte grund gjort gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 87 EG.

Parternas argument

62 Republiken Italien har under sin andra grund kritiserat kommissionen för att inte uttryckligen ha besvarat det yttrande som medlemsstaten framförde i sin skrivelse av den 30 november 2004 som svar på de yttranden som framfördes av Borsa Italiana. Republiken Italien har gjort gällande att den italienska lagstiftningen redan innehåller bestämmelser om en stödåtgärd som har samma kännetecken som de aktuella åtgärderna. Stödåtgärden har benämningen Super DIT. Denna åtgärd har samband med de skattelättnader som föreskrivs i artikel 11.4 i DL 269/2003 och har redan varit föremål för kommissionens begäran om upplysningar om diskriminerande aspekter, vilka genast åtgärdades av de italienska myndigheterna. Denna åtgärd var formellt underställd rådet för ekonomiska och finansiella frågor, som ansåg att den utgör en icke-skadlig åtgärd i den mening som avses i rådets resolution och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet av den 1 december 1997 om en uppförandekod för företagsbeskattning (EGT C 2, s. 2).

63 Republiken Italien har med stöd av förstainstansrättens dom av den 6 mars 2003 i de förenade målen T?228/99 och T?233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale och Land Nordrhein-Westfalen mot kommissionen, REG 2003, s. II?435, nedan kallat domen i målet WestLB, punkterna 279–281) och där angivna rättspraxis, gjort gällande att kommissionen borde ha angett skälen till att den inte ansåg sig skyldig att göra samma bedömning som den hade gjort avseende Super DIT. Kommissionen borde ha förklarat varför den i det angripna beslutet fastställde att en stödåtgärd som är jämförbar med en annan åtgärd som föregick stödåtgärden, i förevarande fall Super DIT, och för vilken ingen invändning har framförts, är oförenlig med den gemensamma marknaden.

64 Republiken Italien har under sin tredje grund gjort gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 253 EG, i den mån kommissionen i det angripna beslutet anser att de företag som har börsnoterats under stödordningens löptid åtnjuter en selektiv fördel. Kommissionen nöjde sig med att påstå att skillnaden i behandling inte utgör en relevant åtskillnad mellan situationen för börsnoterade företag och situationen för onoterade företag och tog inte heller ställning till de argument som Borsa Italiana och de italienska myndigheterna hade anfört i detta avseende.

65 Republiken Italien har under sin fjärde grund gjort gällande att det angripna beslutet är bristfälligt motiverat, eftersom kommissionen hävdade att den aktuella åtgärden påverkade konkurrensen inom gemenskapen. Kommissionen borde åtminstone ha angett de särskilda faktorer som kan påverka konkurrensen och potentiellt handeln mellan medlemsstaterna. Detta gäller än mer i förevarande mål då de berörda företagen var verksamma inom olika ekonomiska sektorer och då stödbeloppen var mycket låga. Kommissionen har inte visat att de ifrågavarande åtgärderna utgör ett statligt driftstöd och nöjde sig med att komma med allmänna och oklara påståenden. Republiken Italien har påpekat att kommissionen i det angripna beslutet endast granskade de omtvistade åtgärderna, nämligen den sänkta inkomstskatten i artikel 11 i DL 269/2003 och att kommissionen underlät att undersöka det avdrag för börsnoteringskostnaderna på den skattepliktiga vinsten som föreskrivs i artikel 1.1 d i DL 269/2003.

66 Republiken Italien har under sin femte grund gjort gällande att kommissionen har begränsat sig till att grunda de aktuella åtgärdernas oförenlighet med den gemensamma marknaden på den omständigheten att de utgör statligt driftstöd. Republiken Italien har gjort gällande att kommissionen under alla omständigheter inte har motiverat sitt fastställande att åtgärderna i fråga är oförenliga med den gemensamma marknaden.

67 Kommissionen har bestridit Republiken Italiens argument.

Förstainstansrättens bedömning

68 Det ska inledningsvis erinras om att enligt fast rättspraxis beror motiveringsskyldighetens omfattning på den aktuella rättsaktens beskaffenhet och på det sammanhang i vilket den antagits. Av motiveringen ska klart och tydligt framgå hur institutionen har resonerat, så att de som berörs därav kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden för att kunna göra gällande sina rättigheter och bedöma huruvida beslutet är välgrundat och så att gemenskapsdomstolen ges möjlighet att utöva sin prövningsrätt. Det krävs inte att alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter anges i motiveringen, eftersom bedömningen av om motiveringen av en rättsakt uppfyller kraven i artikel 253 EG inte ska ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse, utan även utifrån sammanhanget och reglerna på det ifrågavarande området (domstolens dom av den 2 april 1998 i mål C?367/95 P, kommissionen mot Sytraval och Brink's France, REG 1998, s. I?1719, punkt 63, domen i det ovan i punkt 63 nämnda målet WestLB, punkterna 278 och 279 och där angiven rättspraxis). I synnerhet är kommissionen inte skyldig att ta ställning till samtliga argument som de berörda har framfört inför kommissionen, utan det räcker att ange de omständigheter och rättsliga överväganden som är av väsentlig betydelse för beslutets systematik (se domen i det ovan i punkt 63 nämnda målet WestLB, punkt 280 och där angiven rättspraxis).

69 Vad gäller en stödordning kan kommissionen för övrigt begränsa sig till att granska den berörda stödordningens allmänna särdrag och den är inte skyldig att undersöka varje enskild tillämpning (domstolens dom av den 19 oktober 2000 i de förenade målen C?15/98 och C?105/99, Italien och Sardegna Lines mot kommissionen, REG 2000, s. I?8855, punkt 51, och av den 29 april 2004 i mål C?278/00, Grekland mot kommissionen, REG 2004, s. I?3997, punkt 24) i syfte att kontrollera om ordningen innehåller inslag av statligt stöd (domstolens dom av den 15 december 2005 i mål C?66/02, Italien mot kommissionen, REG 2005, s. I?10901, punkt 91).

70 Det är mot bakgrund av dessa principer som förstainstansrätten, i enlighet med Republiken Italiens bestridande, ska pröva huruvida kommissionens bedömning i dess olika delar är tillräckligt motiverad i det angripna beslutet.

Angående bristfällig motivering: Kommissionen beaktade inte att den italienska lagstiftningen innehåller en stödåtgärd som har liknande egenskaper som de aktuella åtgärderna

71 Republiken Italien har under sin andra grund gjort gällande att kommissionen inte tog ställning till påståendet att en av de två aktuella åtgärderna innebär en fortsättning på den andra åtgärden, nämligen en sänkning av den skatt som föreskrivs i artikel 11 i DL 269/2003 och Super DIT.

72 Förstainstansrätten påpekar inledningsvis att en formell hänvisning till Super DIT, som har ett tidsmässigt och rättsligt samband med de ifrågavarande åtgärderna, gjordes för första gången i Borsa Italianas yttrande av den 4 oktober 2004, vilket kommenterades av de italienska myndigheterna genom skrivelse av den 30 november 2004. Enligt de italienska myndigheterna och Borsa Italiana motiveras de aktuella åtgärderna av de allmänna rättsprinciperna i det italienska skattesystemet då Super DIT redan existerade i den italienska rättsordningen.

73 Förstainstansrätten påpekar, i likhet med Republiken Italien, att kommissionen i det angripna beslutet redogjorde för skälen till att skatteincitamenten i DL 269/2003 innebär en selektiv fördel i den mening som avses i artikel 87.1 EG, utan någon hänvisning till Super DIT.

74 Republiken Italien kan trots det inte vinna framgång med sitt argument.

75 Det ska uppmärksammas att kommissionen, såsom den har angett i sina inlagor, inte vid något tillfälle uttalade sig om huruvida Super DIT skulle betraktas som statligt stöd, som inte har anmälts till kommissionen i enlighet med artikel 88.3 EG. Eftersom Super DIT upphävdes år 2001,

vilket inte har bestridits av Republiken Italien, omfattas den inte av den berörda stödordningen. Super DIT nämns endast i artikel 11 i DL 269/2003 för att förhindra att de berörda företagen åtnjuter dubbla skatteförmåner.

76 Vad gäller påståendet att kommissionen hade kännedom om Super DIT vid övervakningen av tillämpningen av bestämmelserna på den inre marknaden och om den granskning av Super DIT som rådet för ekonomiska och finansiella frågor hade gjort, konstaterar förstainstansrätten att dessa två omständigheter inte omfattas av kontrollen av stöd. Det faktum att kommissionen uppenbarligen underlåter att vidta någon åtgärd avseende en stödåtgärd som kan utgöra ett statligt stöd, saknar betydelse när, som i förevarande fall, en stödordning inte har anmälts till kommissionen (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 11 november 2004 i mål C?183/02 P, Demesa och Territorio Histórico de Álva mot kommissionen, REG 2004, s. I?10609, punkt 52).

77 Den omständigheten att kommissionen i detalj hade kännedom om Super DIT och att den aldrig uttalade sig om huruvida Super DIT ska anses som statligt stöd, samtidigt som den hade möjlighet att inleda ett formellt granskningsförfarande, har ingen betydelse för begreppet statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 EG, eller för bedömningen av ett nytt eller befintligt stöd i den mening som avses i förordning nr 659/1999.

78 Även om Super DIT och den berörda stödordningen utgör en fortsättning på och en förlängning av en stödåtgärd är det ovidkommande att kommissionen inte har ingripit vad avser Super DIT, eftersom den i förevarande mål berörda stödordningen vid en fristående bedömning i förhållande till Super DIT utgör statligt stöd (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 7 juni 1988 i mål 57/86, Grekland mot kommissionen, REG 1988, s. 2855, punkt 10, och av den 15 december 2005 i mål C?148/04, Unicredito Italiano, REG 2005, s. I?1137, punkt 105).

79 Enligt ovan i punkt 69 nämnda rättspraxis är kommissionen inte skyldig att ta ställning till samtliga argument som de berörda har framfört till kommissionen. Det räcker att kommissionen anger de omständigheter och rättsliga överväganden som är av väsentlig betydelse för beslutets systematik (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 45 nämnda målet Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, punkt 60 och där angiven rättspraxis). Kommissionen är inte heller skyldig att motivera det angripna beslutet på ett detaljerat sätt för att bemöta sådana argument som den anser sakna relevans eller endast vara av obetydlig relevans (se, för ett liknande resonemang, beslut meddelat av domstolens ordförande av den 29 april 2005 i mål C?404/04 P-R, Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, REG 2005, s. I?3539, punkt 37). Super DIT utgjorde inte en del av den ifrågavarande stödordningen och kommissionen hade inte heller bedömt dess förenlighet med bestämmelserna om statligt stöd. Super DIT var inte av väsentlig betydelse för det angripna beslutets systematik.

80 Kommissionen kan därmed inte klandras för att inte ha bemött påståendet att de aktuella åtgärderna innebar en fortsättning på Super DIT och därigenom kunde motiveras av de allmänna rättsprinciperna som gäller enligt det italienska skattesystemet.

81 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på den andra grunden.

Bristfällig motivering av det angripna beslutet beträffande de aktuella åtgärdernas selektiva karaktär

82 Kommissionen ägnade skälen 26–32 i det angripna beslutet åt att visa förekomsten av en selektiv fördel.

83 Kommissionen fann i skäl 26 i det angripna beslutet att ett undantag från det normala

skattesystemet införs genom de aktuella åtgärderna och att åtgärderna innebär en fördel som endast är till förmån för de bolag som håller på att börsnoteras under stödordningens korta löptid. De bolag som redan är noterade, de bolag som inte uppfyller villkoren för att vara noterade och de bolag som beslutar sig för att inte låta sig noteras under den aktuella perioden är undantagna från stödordningen.

84 Kommissionen förklarade i skälen 27–29 varför detta undantag inte kunde anses vara berättigat med hänsyn till skattesystemets natur, i den mån undantaget inte innebär en relevant skillnad mellan situationen för bolag som är noterade på en reglerad börs och företag som inte är noterade. Kommissionen angav å ena sidan att en minskning av den skattesats som är tillämplig på stödmottagarnas framtida intäkter enligt artikel 11 i DL 269/2003 inte är proportionell, eftersom intäkterna inte har någon koppling till det faktum att stödmottagarna har börsnoterats, till deras kapitalstruktur eller till andra faktorer som hänger samman med börsnoteringen. Kommissionen angav å andra sidan att avdrag för kostnader från den skattepliktiga inkomsten i artikel 1.1 d i DL 269/2003 utgör ett särskilt stöd, eftersom det utgör ett tillägg till det normala avdraget. Stödordningens korta löptid, som innebär att flera potentiella mottagare av stöd faktiskt undantas, strider enligt det angripna beslutet mot det särskilda målet att främja börsnotering av företag.

85 Vidare har kommissionen i skäl 30 i det angripna beslutet understrukit att de aktuella åtgärderna har en betydande påverkan på bolag av en viss storlek och att de kan snedvrida konkurrensen genom att förbättra dessa bolags position jämfört med konkurrenter som inte är registrerade i Italien. Kommissionen påpekar att, då skatteincitamenten beviljas via skattesystemet, gynnas italienska bolag vars globala vinster är föremål för skattelättnader framför utländska bolag för vilka skattelättnaderna endast tillämpas på de vinster som dessa bolag har gjort i Italien. Kommissionen fann även att stödordningen inte var berättigad med hänsyn till skattesystemets art, eftersom stödordningen innebär ett särskilt stöd som inte är berättigat inom ramen för skattesystemets normala förvaltning.

86 Det framgår av ovannämnda punkter att kommissionen i det angripna beslutet klart förklarade varför den ansåg att de stödmottagande bolagen kunde anses åtnjuta en selektiv förmån. Under dessa omständigheter kan talan inte vinna bifall såvitt avser den del av den tredje grunden som avser bristfällig motivering.

Angående bristfällig motivering av det angripna beslutet beträffande de aktuella åtgärdernas påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna

87 Förstainstansrätten erinrar om att även om det står klart att kommissionen är skyldig att i skälen till sitt beslut åtminstone ange de omständigheter mot bakgrund av vilka ett stöd har beviljats, när dessa gör det möjligt att visa att stödet kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen, är kommissionen inte skyldig att genomföra en ekonomisk analys av den faktiska situationen på de berörda marknaderna, de stödmottagande företagens marknadsandel, konkurrerande företags ställning och handeln med tjänsterna i fråga mellan medlemsstaterna. Enligt domstolens rättspraxis är kommissionen vid fall där stöd olagligt beviljats inte skyldig att påvisa stödets verkliga effekt på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna. En sådan skyldighet skulle nämligen leda till att de medlemsstater som betalar ut stöd i strid mot anmälningsplikten i artikel 88.3 i fördraget gynnas i förhållande till de som anmäler sina stödåtgärder (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 29 september 2000 i mål T?55/99, CETM mot kommissionen, REG 2000, s. II?3207, punkterna 100–103, och domen i det ovan i punkt 45 nämnda målet Technische Glaswerke Ilmenau mot kommissionen, punkt 215).

88 Kommissionen förefaller mot bakgrund av denna rättspraxis inte ha åsidosatt sin skyldighet att i tillräcklig mån motivera den del av det angripna beslutet som avser den berörda

stödordningens påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.

89 Kommissionen ägnade skälen 34–37 i det angripna beslutet åt en bedömning av de ifrågavarande åtgärdernas påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.

90 Kommissionen underströk att de ifrågavarande åtgärderna ”kan komma att snedvrida konkurrensen mellan företagen och påverka handeln mellan medlemsstaterna, eftersom de stödmottagande företagen kan verka på internationella marknader och bedriva affärsverksamhet och annan ekonomisk verksamhet på marknader som kännetecknas av hård konkurrens” (skäl 34 i det angripna beslutet).

91 Kommissionen räknade upp de finansiella målen för de företag som ansöker om börsnotering, vilkas mål bland annat är att öka och differentiera finansieringskällorna, öka sin betalningsförmåga och få en marknadsbedömning. Kommissionen fastställde följande: ”Genom att bevilja en extra skattelättnad till de företag som beslutar att låta sig börsnoteras förbättrar stödordningen deras konkurrensställning och finansiella situation i förhållande till konkurrenterna”, samtidigt som den klargjorde att den inverkan som beskrivits ”kan gynna de italienska mottagarna av stöd som är verksamma på eller som deltar i handeln på den gemensamma marknaden” och att ”stödordningen påverkar handeln och snedvrider konkurrensen” (skäl 35 i det angripna beslutet).

92 Kommissionen preciserade att ”de tio företag som noterats på de italienska börserna tillhör olika sektorer, som alla är öppna för internationell konkurrens och som sträcker sig från tillverkning till allmännyttiga tjänster” och ansåg att vinsterna som härrör från de beviljade skattelättnaderna är påtagliga och kan uppgå till 11,7 miljoner euro per stödmottagare under stödordningens löptid på tre år (skäl 36 i det angripna beslutet).

93 Kommissionen har i skäl 37 i det angripna beslutet dragit slutsatsen att ”snedvridningen av konkurrensen till följd av stödordningen i de olika sektorerna där stödmottagarna är verksamma är betydande, särskilt med tanke på att dessa ofta har en dominerande ställning inom sina respektive sektorer i Italien, och detta berättigar till en negativ bedömning av stödordningen”.

94 Motiveringen av det angripna beslutet gör det således möjligt för Republiken Italien och gemenskapsdomstolen att få kännedom om skälen till att kommissionen fann att villkoren för tillämpning av artikel 87.1 EG om påverkan på handeln mellan medlemsstaterna och snedvridning av konkurrensen var uppfyllda i förevarande fall.

95 Republiken Italiens påstående att den stödordning som avses i artikel 1.1 d i DL 269/2003 inte togs upp i bedömningen av snedvridningen av konkurrensen och de ifrågavarande åtgärdernas påverkan på handeln mellan medlemsstaterna, påverkar inte denna slutsats. Det framgår klart och tydligt av skälen 34–37 i det angripna beslutet, genom omnämnandet av ”stödordningens” effekter, att kommissionens resonemang är tillämpligt på stödordningen i sin helhet och således på de två åtgärderna i fråga.

96 Härav följer att talan inte kan vinna bifall på del av den fjärde grunden som avser kommissionens bristfälliga motivering av det angripna beslutet vad beträffar de ifrågavarande åtgärdernas påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.

Angående kommissionens bristfälliga motivering av det angripna beslutet beträffande de aktuella åtgärdernas oförenlighet med den gemensamma marknaden

97 Kommissionen ägnade skälen 39–45 i det angripna beslutet åt en bedömning av den berörda stödordningens förenlighet med den gemensamma marknaden.

98 Kommissionen underströk att förenligheten ska utvärderas mot bakgrund av undantagen i artikel 87.2 och 87.3 EG (skäl 39 i det angripna beslutet). Vidare framhöll kommissionen att de italienska myndigheterna inte uttryckligen hade bestridit kommissionens bedömning att inget av undantagen var tillämpligt i förevarande fall (skäl 40 i det angripna beslutet). Kommissionen anförde därefter att ”de beviljade förmånerna … antingen inte [är] förbundna med några utgifter eller [är] kopplade till utgifter som inte är berättigade till stöd enligt befintliga gruppundantagsförordningar och gemenskapens riktlinjer” (skäl 41 i det angripna beslutet). Kommissionen klargjorde även att undantagen i artikel 87.2 och 87.3 a, b, och d EG inte var tillämpliga i förevarande mål (skälen 42–44 i det angripna beslutet). Vad gäller artikel 87.3 c EG underströk kommissionen att ”de skattelättnader som beviljas genom ordningen … inte [är] kopplade till några särskilda investeringar, skapande av arbetstillfällen eller särskilda projekt ” och att ”de … enbart [utgör] en minskning av den skattebörda som de berörda företagen normalt måste bära för sin ekonomiska verksamhet och … därför [ska] betraktas som statligt driftsstöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden” (skäl 45 i det angripna beslutet).

99 Vad särskilt beträffar kommissionens påstådda förpliktelse att särskilt motivera sin slutsats att de aktuella åtgärderna inte är förenliga med den gemensamma marknaden när det gäller möjligheten att åtgärderna, även i egenskap av statligt driftstöd, kan vara motiverade, erinrar förstainstansrätten om att kommissionen enligt ovan i punkt 68 nämnda rättspraxis inte är skyldig att yttra sig om samtliga argument som de berörda har framfört till kommissionen. Det räcker att kommissionen anger de omständigheter och rättsliga överväganden som är av väsentlig betydelse för beslutets systematik. Enligt ovan i punkt 79 nämnda rättspraxis är kommissionen inte heller skyldig att motivera det angripna beslutet på ett detaljerat sätt för att bemöta sådana argument som den anser sakna relevans eller endast vara av obetydlig relevans.

100 I skälen 39–45 i det angripna beslutet redogjorde kommissionen i tillräcklig utsträckning för de huvudsakliga motiven till sin bedömning att den berörda stödordningen är oförenlig med den gemensamma marknaden. Kommissionen påpekade i punkt 46 i det angripna beslutet att inget undantag är tillämpligt på dessa åtgärder i den mån de utgör statligt driftstöd.

101 Förstainstansrätten konstaterar att motiveringen av det angripna beslutet möjliggör förståelsen av skälen till att kommissionen inte ansåg att undantagen i artikel 87.2 och 87.3 EG var tillämpliga och närmare bestämt skälen till att kommissionen ansåg att de omtvistade åtgärderna ska betraktas som statligt driftstöd, vilka är undantagna från tillämpningsområdet för artikel 87.3 c EG, och inte som investeringsstöd.

102 Med beaktande av vad som anförts ovan kan talan inte bifallas på den del av den femte grunden som avser kommissionens bristfälliga motivering av det angripna beslutet vad beträffar den berörda stödordningens oförenlighet med den gemensamma marknaden.

3. *Åsidosättande av artikel 87 EG*

103 Republiken Italien har under sin tredje, sin fjärde och sin femte grund gjort gällande att kommissionen åsidosatte artikel 87 EG med avseende på olika aspekter av dess bedömning av den berörda stödordningen. Republiken Italien har under sin tredje grund bestridit att företag som nyligen börsnoterats har beviljats en förmån och att denna förmån är av selektiv karaktär. Under sin fjärde grund har Republiken Italien bestridit den berörda stödordningens påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna och under sin femte grund, den berörda stödordningens oförenlighet med den gemensamma marknaden.

Angående den selektiva karaktären hos den förmån som beviljats företag som nyligen börsnoterats

Parternas argument

104 Republiken Italien har under sin tredje grund gjort gällande att de granskade åtgärderna inte är av selektiv karaktär och att den differentiering som de innebär är motiverad med hänsyn till skattesystemets art och systematik.

105 Republiken Italien har bestridit kommissionens ställningstagande i skäl 26 i det angripna beslutet att fördelens selektiva karaktär utgörs av den omständigheten att de aktuella åtgärderna avviker från ”skattesystemets normala funktion och gynnar vissa företag eller verksamheter eftersom den utgör en särskild stödordning som bara gynnar företag som kan låta sig börsnoteras under den tidsperiod som fastställts i stödordningen”. Republiken Italien anser att stödordningen inte är selektiv eftersom den omfattar alla företag med aktieinnehav som potentiellt sett kan börsnoteras. En ny stödordning omfattar nämligen med nödvändighet de företag som, vid tiden för dess ikraftträdande, uppfyller de krav som föreskrivs i stödordningen, medan den inte omfattar de företag som inte uppfyller villkoren eller som tidigare uppfyllde dem.

106 Republiken Italien har även bestridit kommissionens ställningstagande i skäl 27 i det angripna beslutet. Enligt det skälet är den berörda stödordningen inte berättigad med hänsyn till det italienska skattesystemets art. Kommissionen angav att den berörda stödordningen är oproportionerlig i förhållande till strukturen på deras kapital och andra utmärkande egenskaper för börsnotering, i den mån den reducerade skattesatsen är tillämplig på framtida vinster som realiseras av mottagare av stöd och som inte har någon koppling till börsnoteringen av dessa mottagare. Enligt kommissionen är stödordningen inte heller berättigad med hänsyn till stödordningens särskilda mål, på grundval av dess korta löptid som gör den otillgänglig för ett stort antal potentiella mottagare av stöd. Enligt Republiken Italien införs en differentiering genom de berörda åtgärderna, vilka ingår som en naturlig del i skattesystemet, i den mån de svarar mot en situation, den för börsnoterade bolag, som objektivt sett är annorlunda än den situation som gäller för bolag som inte är noterade. De börsnoterade bolagen måste klara av de höga kostnadsnivåer som de delvis kommer fortsätta att ha, eftersom det är möjligt att de inte är avdragsgilla under det beskattningsår som de uppstod eller, även om de är avdragsgilla, att ett avdrag för dessa kostnader innebär en otillbörlig skattefördel som överskrider storleken på skatten på den beskattningsbara inkomsten.

107 I domstolens dom av den 8 november 2001 i mål C?143/99, Adria-Wien Pipeline och Wieterdorfer & Peggauer Zementwerke (REG 2001, s. I?8365), punkterna 41 och 42, och av den 13 februari 2003 i mål C?409/00, Spanien mot kommissionen, (REG 2003, s. I?1487), punkt 52, bekräftas enligt Republiken Italien att noterade företag som ingår i rättssystemets inre logik behandlas olika och att åtskillnaden i behandling inte utgör en selektiv åtgärd.

108 Vad gäller kommissionens argument att den reducering av skattesatsen som avses i artikel 11 i DL 269/2003 inte har något samband med kostnaderna för notering, utan med

bolagsvinsterna, har Republiken Italien gjort gällande att det i en sådan situation är möjligt att någon vinst aldrig uppstått och att reduceringen av skattesatsen då inte skulle ha någon reell betydelse och att, även om vinster uppstått, det säkerligen handlar om starkt begränsade vinster, som minskat kraftigt på grund av de kostnader som själva börsnoteringen har gett upphov till.

109 Kommissionens påstående att åtskillnaden i behandlingen ”inte utgör en relevant åtskillnad mellan situationen för börsnoterade företag och situationen för onoterade företag” (skäl 27 i det angripna beslutet) innebär en felaktig rättstillämpning.

110 Republiken Italien har tillagt att, för att kunna bedöma huruvida de aktuella åtgärderna är selektiva, ska inte situationen för alla bolag med aktieinnehav jämföras, utan endast situationen för de bolag med aktieinnehav som potentiellt sett kan börsnoteras. I sådana situationer är det uppenbart att de omtvistade åtgärderna, som indirekt omfattar alla bolag med aktieinnehav som potentiellt sett kan noteras, inte är ”subjektivt” selektiva.

111 Enligt Republiken Italien har kommissionen inte beaktat sammanhanget mellan de två åtgärderna i fråga, nämligen Super DIT, som innebär en fortsättning på de tidigare åtgärderna i fråga om skattelättnader till förmån för bolag som nyligen har börsnoterats.

112 Republiken Italien har även gjort gällande att åtgärderna inte är selektiva trots att de är tillfälliga. Detta gäller så mycket mer som begränsningen i tiden gör det möjligt att förena den berörda stödordningen med statens budgetkrav och kan även förklaras av att åtgärderna utgör ett försök.

113 Vad gäller skäl 28 i det angripna beslutet, enligt vilket även avdrag för utgifter för börsnotering som anges i artikel 1.1 d i DL 269/2003 utgör ett särskilt stöd, eftersom de utgör ett tillägg till det vanliga avdraget för kostnader, har Republiken Italien framhållit att det kontradiktoriska förfarandet påverkade det angripna beslutet, i den mån kommissionen å ena sidan hävdade att nämnda åtgärd kan anses berättigad med hänsyn till det särskilda mål som följer av stödordningen och å andra sidan inte godtog denna motivering avseende den andra stödåtgärden, nämligen skattesänkningen i artikel 11 i DL 269/2003.

114 Vad gäller skäl 30 i det angripna beslutet, enligt vilket de ifrågavarande åtgärderna främst gynnar de italienska bolagen till följd av tillämpningen av skattelättnader på bolagens globala vinster, har Republiken Italien gjort gällande att en åtgärds selektivitet endast kan bedömas genom en jämförelse av de situationer som omfattas av åtgärden och de situationer som är undantagna. För att fastställa huruvida en stödåtgärd föreligger är det inte relevant att jämföra de situationer som omfattas av åtgärden för att bedöma om åtgärderna innebär lika stora eller olika fördelar.

115 Republiken Italien har slutligen understrukit att all återverkan på de italienska stödmottagande bolagen och de utländska stödmottagande bolagen som skiljer sig från de aktuella åtgärderna inte är förbjuden, eftersom det är normalt att ett skattesystem grundar sig på principen om universal beskattning och principer som innebär fördelar för personer med hemvist i landet, samt på principen om skattens territoriella begränsning avseende personer som inte är bosatta i landet (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 14 februari 1995 i mål C?279/93, Schumacker, REG 1995, s. I?225, punkterna 31, 32 och 34, och av den 14 september 1999 i mål C?391/97, Gschwind, REG 1995, s. I?5451, punkterna 21–24).

116 Kommissionen har bestridit Republiken Italiens argument.

Förstainstansrättens bedömning

117 Artikel 87.1 EG förbjuder statligt stöd som ”[gynnar] vissa företag eller viss produktion”, det vill säga selektiva stöd (se domen i det ovan i punkt 69 nämnda målet C?66/02, Italien mot kommissionen, punkt 94). Enligt likaledes fast rättspraxis avser begreppet statligt stöd inte sådana statliga åtgärder som innebär att företag behandlas olika, och som således a priori är selektiva, när denna skillnad följer av arten av eller strukturen på det system som åtgärderna utgör en del av (domstolens dom av den 29 april 2004 i mål C?159/01, Nederländerna mot kommissionen, REG 2004, s. I?4461, punkt 42, och av den 6 september 2006 i mål C?88/03, Portugal mot kommissionen, REG 2006, s. I?7115, punkt 52 och där angiven rättspraxis).

118 Det ska följaktligen först undersökas huruvida de ifrågavarande skattesänkningarna är selektiva och, i förekommande fall, huruvida dessa åtgärder, såsom Republiken Italien har gjort gällande, är motiverade med hänsyn till det italienska skattesystemets art och systematik.

– Angående frågan om huruvida de aktuella åtgärderna a priori är av selektiv karaktär

119 Vad beträffar bedömningen av kravet på selektivitet, som ingår i begreppet statligt stöd, följer det av fast rättspraxis att det enligt artikel 87.1 EG ska fastställas huruvida en nationell åtgärd, inom ramen för en viss rättsordning, kan gynna vissa företag eller viss produktion i jämförelse med andra företag som i faktiskt och rättsligt hänseende, med hänsyn till målsättningen med rättsordningen, befinner sig i en jämförbar situation (se domen i det ovan i punkt 107 nämnda målet Spanien mot kommissionen, punkt 47, och i det ovan i punkt 117 nämnda målet Portugal mot kommissionen, punkt 54 och där angiven rättspraxis).

120 I förevarande fall följer det av flera omständigheter att den skatteförmån som infördes genom artiklarna 1.1 d och 11 i DL 269/2003 är selektiv. Rätten till sänkt inkomstskatt under de tre åren efter det räkenskapsår då noteringen gjordes, liksom rätten till avdrag på den beskattningsbara inkomsten med ett belopp motsvarande kostnaderna för noteringen, tillkommer endast bolag som nyligen har noterats på en reglerad börs. Dessa bolag, nämligen bolag med ett aktieinnehav som nyligen har noterats, ska noteras på en offentlig börs på en reglerad marknad under perioden mellan den 2 oktober 2003, den dag då DL 269/2003 trädde i kraft, och den 31 december 2004, den tidsgräns som har ställts för den första noteringen i enlighet med artikel 11 i DL 269/2003. Den berörda stödordningen gynnar endast de företag som genomför de aktuella transaktionerna (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 69 nämnda målet av den 15 december 2005, Italien mot kommissionen, punkt 97) under den korta period på femton månader som stödordningen är tillämplig (se, för ett liknande resonemang och analogt, förstainstansrättens dom av den 6 mars 2002 i de förenade målen T?92/00 och T?103/00, Diputación Foral de Álva m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. II?1385, punkt 49). Inga andra företag kan nämligen komma i åtnjutande av stödordningens fördelar, oavsett om det är företag som redan är noterade eller företag som inte uppfyller och som inte kan uppfylla villkoren för att noteras under den period som stödordningen är tillämplig. I detta avseende ska, såsom följer av skäl 18 i det angripna beslutet och såsom kommissionen vid flera tillfällen har gjort gällande i sina inlagor och utan att Republiken Italien har bestridit detta, följande förtydligas. Den korta period som föreskrivs i stödordningen motsvarar i stort sett den tid som krävs för att planera, inleda och genomföra noteringen, med beaktande av de bestämmelser som reglerar stödordningen och som uppställer stränga villkor som de företag som önskar att bli börsnoterade ska iaktta. De fördelar som beviljas genom den berörda stödordningen, såsom Republiken Italien har medgett under förhandlingen, är de facto endast tillgängliga för de företag som redan har inlett förfarandet för notering, för de företag som hade eller åtminstone avsåg att inleda förfarandet eller de företag som var redo att ta ett sådant initiativ inom en mycket kort framtid.

121 I den mån bolag som börsnoterats under stödordningens löptid åtnjuter skattelättnader som införs på schablonavdraget, nämligen sänkt inkomstskatt och avdrag på den beskattningsbara

inkomsten, för kostnader som är hänförliga till börsnoteringen, åtnjuter dessa företag fördelar som de inte hade haft rätt till vid en normal tillämpning av beskattningssystemet. De företag som inte bedriver den verksamhet som anges i dessa åtgärder har inte rätt till skattelättnader. Åtgärderna är på denna grund selektiva.

122 Den berörda stödordningen är dessutom selektiv i den del den de facto gynnar bolag som är registrerade i Italien jämfört med bolag som inte är registrerade där (se, för ett liknande resonemang och analogt, domstolens dom av den 14 juli 1983 i mål 203/82, kommissionen mot Italien, REG 1983, s. 2525). Såsom kommissionen med rätta underströk i punkt 30 i det angripna beslutet, gynnas väsentligen de bolag som är registrerade i Italien av de skattelättnader som beviljats som ett undantag från det normala skattesystemet till förmån för beskattningsbara bolag i Italien som börsnoteras på en reglerad börs. Beträffande bolag som är registrerade i Italien, tillämpas skattelättnaderna på bolagens globala vinster, medan de endast tillämpas på de utländska bolagens vinster som uppkommer i Italien.

123 Republiken Italiens påstående att bedömningen av huruvida en åtgärd är selektiv endast ska göras genom en jämförelse av de situationer som omfattas av åtgärden och de situationer som undantas från åtgärden, och inte genom en jämförelse av de situationer som omfattas av åtgärden, påverkar inte denna slutsats. Förstainstansrätten erinrar i detta avseende om att syftet med artikel 87.1 EG är att förbjuda allt stöd som kan ”gynna vissa företag eller viss produktion”. I artikeln definieras en stödåtgärd med utgångspunkt från vilka verkningar den har. Såsom kommissionen med rätta har understrukit föreligger inget hinder för att en stödåtgärd som redan är begränsad till vissa bestämda skattesubjekt, i förevarande mål de bolag som är börsnoterade, i större mån gynnar vissa mottagare, i förevarande mål de italienska bolagen för vilka skattelättnader tillämpas på företagens globala vinster, än andra företag som också är mottagare av stödordningen, nämligen utländska företag för vilka skattelättnader endast tillämpas på vinster som har gjorts i Italien.

124 Av det ovan anförda följer att den berörda stödordningen gynnar ”vissa företag” i den mening som avses i artikel 87.1 EG. Det ska därför prövas om den differentiering som de nämnda åtgärderna innebär är berättigad med hänsyn till arten hos och den allmänna systematiken i det skattesystem som de omfattas av.

– Angående motiveringen att de aktuella åtgärderna är berättigade med hänsyn till det italienska skattesystemets art och systematik

125 Det ska i det avseendet påpekas att om grunden för särbehandlingen är andra mål än dem som eftersträvas med det allmänna systemet, ska den ifrågavarande åtgärden i princip anses uppfylla selektivitetskriteriet i artikel 87.1 EG (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 2 juli 1974 i mål 173/73, Italien mot kommissionen, REG 1974, s. 709, punkt 33, och domen i det ovan i punkt 107 nämnda målet Adria-Wien Pipeline och Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, punkt 49). Det ankommer på den medlemsstat som har infört bestämmelser som medför att företag behandlas olika i fråga om skatter och avgifter att visa att dessa bestämmelser verkligen motiveras av det aktuella systemets art och systematik (domen i det ovan i punkt 117 nämnda målet Nederländerna mot kommissionen, punkt 43).

126 Enligt Republiken Italien utgjorde skattesänkningen en skattestimulans för notering av företag som omfattas av den berörda stödordningen, med beaktande av den omständigheten att alla företag som väntade på att bli noterade på börsen eller på en annan reglerad marknad ska klara av höga kostnadsnivåer. Nämnda åtgärder motsvarade således en särskild situation för de företag som väntade på att bli noterade, som objektivt sett skiljde sig från situationen för andra företag.

127 Kommissionen klargjorde i skäl 27 i det angripna beslutet att enligt den berörda stödordningen inte görs någon relevant skillnad i skattemässigt hänseende mellan de börsnoterade bolagen och de icke-börsnoterade bolagen.

128 Det ska följaktligen prövas huruvida kommissionen med rätta kom fram till att det inte förelåg något samband mellan de aktuella åtgärderna och den objektivt sett särskilda situationen för mottagarna av dessa åtgärder.

129 Det finns anledning att bedöma de två åtgärderna var för sig.

130 Såsom kommissionen med rätta påpekade i skäl 27 i det angripna beslutet, är de skattelättnader som omfattas av artikel 11 i DL 269/2003 och som beviljades vid upptagande till notering tillämpliga på stödmottagarnas framtida intäkter, som varken har något samband med den omständigheten att stödmottagarna har börsnoterats, med de avgifter som följer av börsnoteringen, eller med alla andra påstådda nackdelar som följer av denna särskilda situation. Med hänsyn till stödordningens korta löptid är stödordningen inte heller berättigad med hänsyn till dess särskilda mål, nämligen att främja notering av företag, eftersom stödordningen de facto undantar flera potentiella mottagare av stöd.

131 Republiken Italien har inte heller visat att det föreligger något samband mellan den särskilda karaktären hos företag som börsnoterats – närmare bestämt de påstådda nackdelar som följer av börsnoteringen i fråga om tillgång till kapitalmarknaden och verksamhetsavgifter – och nämnda åtgärder.

132 Även om börsnoterade och icke-börsnoterade bolag kan ha olika särdrag, särskilt vad gäller tillgång till kapitalmarknaden och verksamhetsavgifter, finner förstainstansrätten att de skattelättnader som omfattas av artikel 11 i DL 269/2003 inte har någon koppling till bolagens särdrag.

133 Såsom kommissionen med rätta påpekade i skäl 28 i det angripna beslutet utgör det avdrag från den beskattningsbara inkomsten som avses i artikel 1.1 d i DL 269/2003, och som beviljas utöver det normala avdraget för utgifter, ett särskilt stöd. Även om avdragen kan anses berättigade på grundval av det särskilda målet med börsnotering av företag som följer av stödordningen, strider avdragen såsom kommissionen med rätta har framhållit icke desto mindre mot nämnda mål, på grund av stödordningens korta löptid och eftersom flera potentiella mottagare av stöd de facto undantas.

134 I motsats till vad Republiken Italien har anfört kan det angripna beslutet inte anses vara motsägelsefullt av det skälet att kommissionen fann att de skattelättnader som avses i artikel 11 i DL 269/2003 inte är berättigade på grundval av systemets art och allmänna systematik (skäl 27 i det angripna beslutet), samtidigt som den däremot ansåg att de skattelättnader som avses i artikel 1.1 d i DL 269/2003 skulle kunna vara berättigade (skäl 28 i det angripna beslutet).

135 Det var med rätta som kommissionen fann att den första åtgärden inte var berättigad, eftersom nämnda åtgärd inte har något samband med en särskild situation som bolag som har beviljats notering befinner sig i, och att den andra åtgärden, efter ett påpekande om att en sådan stödåtgärd hade kunnat vara berättigad då den avser kostnader som är hänförliga till noteringen, inte var berättigad i förevarande fall.

136 Förstainstansrätten finner att kommissionen inte åsidosatte artikel 87.1 EG när den slog fast att den berörda stödordningen främjar ”vissa företag eller viss produktion”. I avsaknad av ett direkt samband mellan åtgärderna och stödordningens syfte, omfattas inte dessa åtgärder av det

italienska skattesystemets art och systematik.

137 Denna slutsats påverkas inte av det av Republiken Italien påstådda sambandet mellan den berörda stödordningen och tidigare jämförbara åtgärder, nämligen Super DIT.

138 Republiken Italien har inte styrkt att det föreligger ett sådant samband.

139 Förstainstansrätten påpekar att det föreligger ett avbrott i kontinuiteten mellan de två stödordningarna. Super DIT upphävdes år 2001, även om den fortsatte att tillämpas under en övergångsperiod på företag som den 30 juni 2001 ökade aktiekapitalet, och den berörda stödordningen infördes i oktober 2003.

140 Tillämpningsområdet för de två stödordningarna skiljer sig helt åt. I Super DIT föreskrivs en reducering av den nationella skattesats som endast är tillämplig på den preliminära skatten på ökningen av investerat kapital för bolag vars aktier noteras på en reglerad börs för de tre beskattningsår som följer efter den första noteringen. Såsom kommissionen har understrukit är syftet med Super DIT att minska förlusterna vid tillskott av nytt riskkapital i samband med börsnotering, vilket i skattemässigt hänseende behandlas mindre fördelaktigt än lånefinansiering. I den berörda stödordningen föreskrivs i stället dels en reducering av den nationella skattesats som är tillämplig på den globala inkomsten, dels ett avdrag för kostnader för börsnotering, som innebär ett tillägg till det vanliga avdraget.

141 Även om de två stödordningarna som följer på varandra utgör en fortsättning på och en förlängning av varandra, visar inte denna aspekt i sig att den berörda stödordningen faller inom ramen för skattesystemets art och systematik, eftersom kommissionen, såsom har konstaterats ovan i punkt 75, inte har yttrat sig angående arten av det statliga stödet Super DIT.

142 Vad slutligen gäller Republiken Italiens påstående om att åtskillnaden i behandling av personer med hemvist i och personer som saknar hemvist i Italien följer av det inhemska skattesystemet, erinrar förstainstansrätten om att, i förevarande mål, de aktuella åtgärdernas effekter inte är hänförliga till fastställandet av beskattningsunderlaget, och således skillnader i fråga om villkoren för beskattning, vars logik har understrukits av Republiken Italien. Åtgärdernas effekter uppstår snarare på grund av, såsom kommissionen med rätta har gjort gällande, valet att koppla vinsterna till beskattningsunderlaget, vilket utgör ett märkligt val i förhållande till logiken i skattesystemet. Med andra ord, de förmåner som syftar till att främja notering på en reglerad börs, är tillämpliga på beskattningsunderlaget, som inte har något samband med noteringen. Även om fördelen är hänförlig till börsnoteringen, innebär stödordningen i praktiken att en annan fördel beviljas beroende på om mottagaren huvudsakligen är etablerad i Italien eller något annat land.

143 Av det ovan anförda följer att talan inte kan vinna bifall på den tredje grunden försåvitt den avser ett åsidosättande av artikel 87.1 EG.

Angående de aktuella åtgärdernas påverkan på handeln mellan medlemsstaterna och konkurrensen

Parternas argument

144 Republiken Italien har under den fjärde grunden ifrågasatt kommissionens bedömning av de två villkoren avseende snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna.

145 Enligt Republiken Italien är en snedvridning av konkurrensen per definition en ändring av den befintliga balansen i konkurrensen, nämligen en påverkan under en viss tid. Kommissionen

har inte angett skälen till att de omtvistade åtgärderna ändå riskerar att ändra den konkurrensmässiga jämvikten permanent, trots åtgärdernas korta löptid och stödbeloppets ringa betydelse. Republiken Italien har i detta avseende åberopat rättspraxis enligt vilken ett relativt ringa stödbelopp kan påverka handeln mellan medlemsstaterna ”då den sektor som ett stödmottagande företag är verksamt inom kännetecknas av stark konkurrens”, till stöd för slutsatsen att kommissionen är skyldig att göra en analys, även översiktlig, av de sektorer inom vilka de olika mottagarna av stöden i fråga kan vara verksamma och av dessa sektorers konkurrensmässiga situation, vilket saknas helt i förevarande mål.

146 Även om en ekonomisk analys vore nödvändig, nöjde sig kommissionen med allmänna påståenden, utan att göra åtskillnad mellan gemenskapsmarknaden och marknader av endast nationellt intresse, även om den medgav att vissa stödmottagare kan vara verksamma inom de senare.

147 Kommissionen har inte heller visat att de ifrågavarande åtgärderna utgör statligt driftstöd. Enligt Republiken Italien syftar dessa åtgärder tvärtemot till att främja en ökning av aktiekapitalet efter en börsnotering. Eftersom det handlar om strukturella åtgärder och inte stöd till den löpande driften, borde deras påstådda inverkan på konkurrensen ha undersökts av kommissionen i behörig ordning.

148 Vad närmare bestämt gäller snedvridningen av konkurrensen, har Republiken Italien avseende de mottagare av statligt stöd som beaktas i det angripna beslutet, det vill säga de största aktörerna på marknaden, gjort gällande att den skattelättnad som kan ge besparingar på totalt 11,7 miljoner euro under de tre år som den minskade skattesatsen tillämpas, inte i sig har någon väsentlig inverkan på stödmottagarnas konkurrensmässiga ställning i förhållande till deras omsättning, om inte annat framkommer vid en mer detaljerad undersökning, något som inte har gjorts i förevarande mål.

149 Eftersom syftet med reduceringen av skattesatsen är att likställa de bolag som nyligen har börsnoterats och som har högre kostnader med de onoterade företagen och de företag som inte kan beviljas notering, innebär inte denna reducering någon fördel för de bolag som noterats och leder av det skälet heller inte till någon snedvridning av konkurrensen.

150 Kommissionen har bestridit Republiken Italiens argument.

Förstainstansrättens bedömning

151 I artikel 87.1 EG föreskrivs ett förbud mot stödåtgärder som påverkar handeln mellan medlemsstaterna och snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen.

152 I detta hänseende framgår det av fast rättspraxis att kommissionen, när den bedömer om dessa två villkor är uppfyllda, inte behöver styrka att stödet verkligen påverkar handeln mellan medlemsstaterna och faktiskt snedvrider konkurrensen, utan endast pröva huruvida det kan påverka handeln mellan medlemsstaterna och snedvrida konkurrensen (se domstolens dom av den 15 december 2005 i det ovan i punkt 69 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 111 och där angiven rättspraxis).

153 Då ett ekonomiskt stöd som beviljats av en medlemsstat förstärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag i handeln mellan medlemsstaterna, ska denna handel anses ha påverkats av stödet. Det är således inte nödvändigt att de stödmottagande företagen själva deltar i handeln mellan medlemsstaterna. När en medlemsstat beviljar offentligt stöd till ett företag kan nämligen detta företags verksamhet komma att upprätthållas eller ökas, med följden att möjligheterna för företag som är etablerade i andra medlemsstater att ta sig in på marknaden i

denna stat minskas. Om ett företag som dittills inte deltagit i handeln mellan medlemsstaterna får en stärkt ställning, kan det dessutom leda till att företaget tar sig in på marknaden i en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, domen av den 15 december 2005 i det ovan i punkt 69 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkterna 115–117 och där angiven rättspraxis).

154 Även ett relativt ringa stödbelopp kan påverka handeln mellan medlemsstaterna när den sektor i vilken de företag som får stödet bedriver sin verksamhet kännetecknas av stark konkurrens (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 30 april 1998 i mål T?214/95, Vlaams Gewest mot kommissionen, REG 1998, s. I?717, punkt 49).

155 När en offentlig myndighet gynnar ett företag som är verksamt inom en sektor som kännetecknas av stark konkurrens genom att bevilja detta företag en förmån, föreligger det enligt fast rättspraxis en snedvridning av konkurrensen eller en risk för en sådan snedvridning. Om en offentlig myndighet minskar förmånen, snedvrids konkurrensen i en liten utsträckning men den snedvrids trots allt. Förbudet i artikel 87.1 EG omfattar varje form av stöd som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen, oavsett belopp, i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna (domen i det ovan i punkt 154 nämnda målet Vlaams Gewest mot kommissionen, punkt 46).

156 Det framgår av skälen 34–36 i det angripna beslutet att kommissionen i enlighet med ovan nämnda rättspraxis har undersökt huruvida de aktuella åtgärderna kan snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna. Enligt kommissionen gynnar de aktuella åtgärderna den konkurrensmässiga ställningen och betalningsförmågan hos de italienska stödmottagande bolagen, vilka bolag kan vara verksamma på internationella marknader och på marknader som kännetecknas av stark konkurrens, något som dessutom kan gynna de italienska stödmottagande bolag som är verksamma på marknader där det förekommer handel mellan medlemsstaterna. Kommissionen har påpekat att de stödmottagande företagen tillhör olika sektorer, som alla är öppna för internationell konkurrens och som sträcker sig från tillverkningssektorn till allmännyttiga tjänster. Kommissionen har vidare påpekat att skattelättnaderna ger påtagliga fördelar på upp till 11,7 miljoner euro per stödmottagare under stödordningens löptid på tre år.

157 I motsats till vad Republiken Italien har gjort gällande behövde kommissionen vare sig visa att konkurrensen påverkades ”permanent” eller företa en mer ingående granskning av huruvida de aktuella åtgärderna hade en väsentlig inverkan på stödmottagarnas konkurrensmässiga ställning, och ännu mindre i förhållande till stödmottagarnas omsättning. I rättspraxis uppställs inget krav på att snedvridningen av konkurrensen eller ett hot om snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna ska vara märkbar eller påtaglig (domen i det ovan i punkt 120 nämnda målet Diputación Foral de Álva m.fl. mot kommissionen, punkt 78). Såsom har angetts i punkterna 155 och 156 ovan, saknar den omständighet som Republiken Italien har gjort gällande avseende stödbeloppets ringa betydelse relevans, eftersom de stödmottagande företagen är verksamma inom sektorer som är öppna för konkurrens.

158 Såsom redan har angetts ovan i punkt 87 avseende stöd som inte har anmälts till kommissionen, är kommissionen inte skyldig att i beslutet om ett stöds oförenlighet med den gemensamma marknaden påvisa stödets verkliga effekt på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna.

159 Det förhållandet att vissa av de stödmottagande företagen kunde vara verksamma på marknader som endast var av nationellt intresse, innebär inte heller, i motsats till vad Republiken Italien har framhållit, att kommissionen var skyldig att företa en fördjupad granskning.

160 Vad gäller en stödordning kan kommissionen i vart fall, såsom har angetts ovan i punkt 69,

begränsa sig till att granska den ifrågavarande stödordningens allmänna särdrag och den är inte skyldig att undersöka varje enskild tillämpning av stödordningen. Den omständigheten att stödordningen i förekommande fall även gynnar stödmottagare som endast är verksamma på den inhemska marknaden påverkar inte detta konstaterande, som är tillräckligt för att artikel 87.1 EG ska bli tillämplig på en stödordning (se, för ett liknande resonemang och analogt, domen av den 15 december 2005 i det ovan i punkt 69 nämnda målet Italien mot kommissionen, punkterna 91 och 92 samt där angiven rättspraxis).

161 Vad gäller Republiken Italiens argument att den reducerade skattesatsen i huvudsak avsåg att neutralisera den ekonomiska skada som de stödmottagande företagen lider till följd av sin börsnotering, påpekar förstainstansrätten att den omständigheten att de statliga åtgärderna i fråga avsåg att kompensera för de merkostnader som de stödmottagande företagen burit till följd av börsnoteringen inte innebär att åtgärderna inte ska anses utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 87 EG (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 5 oktober 1999 i mål C?251/97, Frankrike mot kommissionen, REG 1999, s. I?6639, punkt 47).

162 Vad slutligen gäller den skillnad som enligt Republiken Italien föreligger mellan statliga driftstöd och strukturella stöd, påpekar förstainstansrätten att denna skillnad saknar relevans för prövningen av förevarande grund enligt den rättspraxis som angetts ovan i punkterna 152–155. Allt stöd som lämnas till företag som är verksamma på den gemensamma marknaden kan snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna (domen i det ovan i punkt 120 nämnda målet Diputación Flora de Álva m.fl. mot kommissionen, punkt 72).

163 Talan kan därför inte vinna bifall på den fjärde grunden, i den mån den avser åsidosättande av artikel 87.1 EG.

Angående bedömningen av huruvida de aktuella åtgärderna ska anses som statligt driftstöd, samt deras oförenlighet med den gemensamma marknaden

Parternas argument

164 Republiken Italien har bestridit kommissionens bedömning vad beträffar stödordningens oförenlighet med den gemensamma marknaden.

165 För det första har Republiken Italien gjort gällande att även om de ifrågavarande åtgärderna utgör statligt driftstöd, hindrar inte detta att de omfattas av tillämpningsområdet för artikel 87.3 c EG. Republiken Italien har i detta avseende åberopat kommissionens beslut 2000/410 av den 22 december 1999 om den stödordning som Frankrike planerar att införa till förmån för den franska hamnsektorn (EGT L 155, s. 52), i vilket kommissionen ansåg att ett driftstöd var lagenligt på grundval av en rad omständigheter som även föreligger i förevarande mål, såsom den begränsade ekonomiska inverkan, det faktum att stödmottagarna utgjordes av stora och medelstora företag och att tredje män som berördes inte hade gjort några invändningar. Kommissionen borde således ha godkänt den ifrågavarande stödordningens lagenlighet eller åtminstone särskilt ha motiverat sin slutsats avseende stödordningens oförenlighet med den gemensamma marknaden, vilken inte kan grundas på att stödordningen har kvalificerats som driftstöd.

166 För det andra har Republiken Italien hävdat att de aktuella åtgärderna i vilket fall som helst utgör investeringsstöd. Börsnoteringen medför nämligen kostnader till följd av det stödmottagande bolagets kapitalmässiga och strukturella förstärkning, och således kostnader med långvariga effekter, med andra ord investeringar.

167 För det tredje anser Republiken Italien att syftet med de aktuella åtgärderna, att öka och främja börsnotering, är ett särskilt politiskt och ekonomiskt mål som omfattas av artikel 87.3 c EG.

168 Kommissionen har bestridit Republiken Italiens argument.

Förstainstansrättens bedömning

169 Kommissionen har enligt artikel 87.3 EG en långtgående befogenhet att göra en skönsmässig bedömning vars utövande inbegriper komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar som ska ske med hänsyn till gemenskapen som helhet. Domstolsprövningen av utövandet av denna befogenhet är begränsad till en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att de uppgifter om faktiska omständigheter som har lagts till grund för det ifrågasatta beslutet är materiellt riktiga, att bedömningen av dessa omständigheter inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (domstolens dom av den 29 april 2004 i mål C?372/97, Italien mot kommissionen, REG 2004, s. I?3679, punkt 83 och där angiven rättspraxis).

170 Det följer av fast rättspraxis att det endast är inom ramen för artikel 87.3 c EG som lagenligheten av ett beslut av kommissionen, i vilket denna fastställer att ett nytt stöd inte uppfyller villkoren för tillämpning av detta undantag, ska bedömas och inte med hänsyn till kommissionens tidigare beslutspraxis, om det finns en sådan (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 30 september 2003 i de förenade målen C?57/00 P och C?61/00 P, Freistaat Sachsen m.fl. mot kommissionen, REG 2003, s. I?9975, punkterna 52 och 53, samt förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i mål T?171/02, Regione autonoma della Sardegna mot kommissionen, REG 2005, s. II?2123, punkt 177).

171 I förevarande mål drog kommissionen, i skäl 45 i det angripna beslutet, slutsatsen att de ifrågavarande åtgärderna, som bedömts utgöra statligt driftstöd, inte omfattas av undantaget i artikel 87.3 c EG som rör utveckling av vissa verksamheter och vissa regioner och att de således är oförenliga med den gemensamma marknaden. Kommissionen klargjorde följande: ”De skattelättnader som beviljas genom ordningen är inte kopplade till några särskilda investeringar, skapande av arbetstillfällen eller särskilda projekt.”

172 Detta konstaterande innebär inte att kommissionen gjorde en uppenbart oriktig bedömning. Syftet med de ifrågavarande åtgärderna är inte att främja utvecklingen av en verksamhet eller en ekonomisk region, utan endast att minska de kostnader som de berörda företagen normalt bär för sin ekonomiska verksamhet.

173 Vad gäller möjligheten att en stödordning, även i egenskap av driftstöd, kan anses vara förenlig med den gemensamma marknaden, vilket Republiken Italien anser, erinrar förstainstansrätten om att driftstöd i princip inte hör till tillämpningsområdet för artikel 87.3 EG. Sådant stöd snedvrider nämligen i princip konkurrensvillkoren i de sektorer inom vilka det har beviljats, utan att som sådant vara ägnat att uppnå de mål som anges i de ovan nämnda undantagsvillkoren (se förstainstansrättens dom av den 8 juni 1995 i mål T?459/93, Siemens mot kommissionen, REG 1995, s. II?1675, punkt 48 och där angiven rättspraxis).

174 Ett sådant stöd kan endast i undantagsfall anses förenligt med den gemensamma marknaden. Det framgår av handlingarna i målet och det angripna beslutet att något sådant undantagsfall inte förelåg i förevarande mål, vilket inte heller har påståtts av de italienska myndigheterna, som är skyldiga att lämna alla uppgifter som kommissionen behöver för att denna institution ska kunna kontrollera huruvida villkoren för det begärda undantaget är uppfyllda (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 170 nämnda målet Regione autonoma della

Sardegna mot kommissionen, punkt 129 och där angiven rättspraxis). Kommissionens tidigare beslutspraxis, om det finns en sådan, påverkar inte denna bedömning, vilket följer av ovan i punkt 170 angivna rättspraxis.

175 Vad gäller påståendet att de aktuella åtgärderna utgör investeringsstöd, såsom angetts i punkt 171 ovan, finner förstainstansrätten i likhet med kommissionen att denna bedömning är felaktig med hänsyn till att de skattelättnader som beviljats inte är kopplade till särskilda investeringar, skapandet av arbetstillfällen, eller särskilda projekt. Republiken Italien har inte inkommit med några uppgifter till stöd för sitt påstående att de aktuella åtgärderna ska anses utgöra investeringsstöd.

176 Vad slutligen gäller den omständigheten att åtgärderna kan vara berättigade för att de syftar till att öka och främja börsnotering, är det nödvändigt att särskilja bedömningen av reduceringen av skattesatsen i artikel 11 i DL 269/2003 från bedömningen av rätten i artikel 1.1 d i DL 269/2003 att från den skattepliktiga inkomsten göra avdrag för börsnoteringskostnader, utöver det avdrag som normalt tillåts för dessa kostnader.

177 Eftersom skattelättnaden är hänförlig till stödmottagarnas globala vinster är den inte direkt hänförlig till börsnoteringskostnaderna eller andra påstådda nackdelar som följer av börsnoteringen. Följaktligen kan skattelättnaden inte anses vara en åtgärd som syftar till att främja börsnotering. Kommissionen har således inte gjort en uppenbart oriktig bedömning i detta avseende.

178 Avdraget från den skattepliktiga inkomsten i artikel 1.1 d i DL 269/2003, i den del det är hänförligt till börsnoteringskostnaderna, kan i princip anses syfta till att främja börsnotering. Det ska således prövas huruvida kommissionen har gjort en uppenbart oriktig bedömning när den fann att den nämnda åtgärden inte var avsedd att uppnå ett mål som kan omfattas av artikel 87.3 c EG.

179 Domstolen erinrar i detta avseende om att kommissionen enligt artikel 87.3 EG har en långtgående befogenhet att göra en skönsmässig bedömning vars utövande inbegriper komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar som ska ske med hänsyn till gemenskapen som helhet (se punkt 161 ovan).

180 Förstainstansrätten erinrar även om att statligt driftstöd inte anses bidra till att förverkliga något av de uppsatta målen som omfattas av artikel 87.3 EG och får inte tillåtas förutom i undantagsfall, såsom klargjorts ovan i punkt 174.

181 Kommissionen har i förevarande fall ansett att de ifrågavarande åtgärderna inte kan anses berättigade med stöd av artikel 87.3 c EG eftersom de utgör statligt driftstöd. Kommissionen har påpekat följande: ”De skattelättnader som beviljats genom ordningen … utgör enbart en minskning av den skattebörda som de berörda företagen normalt måste bära för sin ekonomiska verksamhet och skall därför betraktas som statligt driftsstöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden” (skäl 45 i det angripna beslutet).

182 I motsats till vad Republiken Italien har framhållit, innebär nämligen inte börsnotering i sig en särskild investering, eftersom det inte innebär en kostnad för materiella eller immateriella investeringar, eller en kostnad för nyanställningar i samband med en ny investering. Det är snarare fråga om en enda transaktion genom vilken de företag som börsnoteras avser att uppnå finansiella mål som har koppling till tillgången till vissa kapitalkällor.

183 Enbart den omständigheten att de aktuella åtgärderna syftar till att öka antalet börsnoterade bolag, vilket enligt Republiken Italien utgör ett nationellt politiskt och ekonomiskt mål, räcker inte för att dessa åtgärder ska omfattas av undantaget i artikel 87.3 c EG. De ifrågavarande åtgärderna

uppfyller inte de två krav som uppställs, att de ska vara avsedda att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, och att de inte ska påverka villkoren för handeln i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

184 Förstainstansrätten konstaterar mot denna bakgrund att kommissionen inte gjorde någon uppenbart felaktig bedömning när den fann att de ifrågavarande åtgärderna utgör statligt driftstöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden och som inte omfattas av undantaget i artikel 87.3 c EG.

185 Det är uppenbart att överklagandet inte heller kan vinna bifall på den femte grunden, till den del den avser ett åsidosättande av artikel 87.3 c EG.

186 Av det anförda följer att talan inte kan vinna bifall på någon av de grunder som Republiken Italien har anfört. Talan ska således ogillas.

Rättegångskostnader

187 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Italien ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (tredje avdelningen)

följande:

1) **Talan ogillas.**

2) **Republiken Italien ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Azizi

Cremona

Frimodt Nielsen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 4 september 2009.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrunden till tvisten

1. De aktuella nationella åtgärderna

2. Det administrativa förfarandet och det angripna beslutet

Förfarande och parternas yrkanden

Rättslig bedömning

1. Åsidosättande av den kontradiktoriska principen

Den första grunden: Åsidosättande av den kontradiktoriska principen vad gäller beslutet att inleda ett formellt granskningsförfarande

Parternas argument

Förstainstansrättens bedömning

Den del av den tredje grunden som avser åsidosättande av den kontradiktoriska principen

Parternas argument

Förstainstansrättens bedömning

2. Bristfällig motivering

Parternas argument

Förstainstansrättens bedömning

Angående bristfällig motivering: Kommissionen beaktade inte att den italienska lagstiftningen innehåller en stödåtgärd som har liknande egenskaper som de aktuella åtgärderna

Bristfällig motivering av det angripna beslutet beträffande de aktuella åtgärdernas selektiva karaktär

Angående bristfällig motivering av det angripna beslutet beträffande de aktuella åtgärdernas påverkan på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna

Angående kommissionens bristfälliga motivering av det angripna beslutet beträffande de aktuella åtgärdernas oförenlighet med den gemensamma marknaden

3. Åsidosättande av artikel 87 EG

Angående den selektiva karaktären hos den förmån som beviljats företag som nyligen börsnoterats

Parternas argument

Förstainstansrättens bedömning

– Angående frågan om huruvida de aktuella åtgärderna a priori är av selektiv karaktär

– Angående motiveringen att de aktuella åtgärderna är berättigade med hänsyn till det italienska skattesystemets art och systematik

Angående de aktuella åtgärdernas påverkan på handeln mellan medlemsstaterna och konkurrensen

Parternas argument

Förstainstansrättens bedömning

Angående bedömningen av huruvida de aktuella åtgärderna ska anses som statligt driftstöd, samt deras oförenlighet med den gemensamma marknaden

Parternas argument

Förstainstansrättens bedömning

Rättegångskostnader

* Rättegångsspråk: italienska.